

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
FILOZOFICKÁ FAKULTA
ÚSTAV ČESKO-NĚMECKÝCH AREÁLOVÝCH STUDIÍ A GERMANISTIKY

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**SPOLUPRÁCE ADOLFA HITLERA A FINANČNÍHO KAPITÁLU PŘED JEHO
NÁSTUPEM K MOCI V ROCE 1933**

Vedoucí práce: PhDr. et PaedDr. Marek Šmíd, Ph.D.

Autor práce: Aneta Reizigová

Studijní obor: Evropská teritoriální studia – ČR a německy mluvící země

Ročník: 3

2014

Prohlášení

Prohlašuji, že svoji bakalářskou práci jsem vypracoval/a samostatně, pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledky obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Českých Budějovicích dne 9. května 2014

.....

(Aneta Reizigová)

Poděkování

Ráda bych zde poděkovala vedoucímu své práce panu PhDr. et PaedDr. Marku Šmídovi, Ph.D. za velmi cenné odborné rady, připomínky a hlavně trpělivost, kterou se mnou měl při psaní předkládané bakalářské práce.

Anotace

Bakalářská práce se zabývá spoluprací Adolfa Hitlera a finančního kapitálu před jeho nástupem k moci v roce 1933. Práce je rozdělena do 6 hlavních částí. Cílem bakalářské práce je deskripce a analýza finančního kapitálu Adolfa Hitlera a Národně socialistické německé dělnické strany (NSDAP). Práce také představí Hitlerův život od školních let až po vstup do národně socialistické německé dělnické strany.

Hlavní pozornost je věnována především představitelům velkých národních koncernů, pocházejících jak z Německa, tak i ze zahraničí.

Klíčová slova:

Adolf Hitler, finance, finanční kapitál, NSDAP, nacistická strana, nacisté

Annotation

The bachelor thesis deals with the cooperation of Adolf Hitler and financial capital before its accession to power in 1933. Thesis is divided into six main parts. The aim of my thesis is description and analysis of the financial capital of Adolf Hitler and the National Socialist German Workers' Party (NSDAP). My dissertation also presents Hitler's life from his school years till his entry into the National Socialist German Workers Party. The main attention is paid to representatives of major national corporations from Germany and abroad.

Keywords

Adolf Hitler, finances, financial capital, NSDAP, Nazi Party, Nazis

Obsah

Obsah	6
Úvod	8
Seznam zkratk	10
1 Úvodní charakteristika	11
1.1 Cíl práce	12
1.2 Metodika práce	12
2 Adolf Hitler – Od narození až po „Vídeňské období“	13
2.1 Školní období	13
2.2 Návštěva Vídně	15
2.3 Hitlerovo vídeňské období	16
2.4 První Hitlerův kontakt s politikou	17
2.5 Antisemitské pohnutky Hitlerova jednání	18
3 Odchod z Vídně, konec „Vídeňského období“	21
3.1 Hitler vojenským dobrovolníkem	22
3.2 Konec 1. světové války	25
4 Zrod NSDAP	28
Situace po 1. světové válce	28
4.1 Adolf Hitler členem nacistické strany	30
5 Finanční kapitál NSDAP a Adolfa Hitlera	34
5.1 Thulská společnost	34
5.2 Inflace	36
5.3 Finanční dary, půjčky, honoráře	38
5.4 Finanční dary ze zahraničí	40
6 Resumé	47
Závěr	51

Seznam použité literatury	52
Seznam příloh.....	56
Přílohy.....	57

Úvod

Předkládaná bakalářská práce se zaměří na spolupráci Adolfa Hitlera a finančního kapitálu před jeho nástupem k moci v roce 1933. Jméno Adolf Hitler a s ním spojené otázky a témata představuje stále i v současnosti určité tabu. Stal se jakýmsi mýtem, který je symbolem všeho temného, které v lidech vzbuzuje odpor, k tomu, co všechno se za jeho vlády odehrálo.

Ovšem už není tolik známo, jaký měl Adolf Hitler dětství, jakým byl žákem na základní škole a tzv. reálce, jaký život vedl po skončení školní docházky a po odchodu z Lince do Vídně, kde měl Adolf Hitler podle jeho souhrnu slov, strávit léta strádání a útrap, ale také léta samostudia a první známky antisemitismu a antimarxismu.

Bakalářská práce je rozdělena do 6 hlavních částí. Na začátku práce bude stručně představen Adolf Hitler spolu se souhrnou charakteristikou velkopodnikatelů, kteří poskytovali různé finanční dary a půjčky právě Adolfu Hitlerovi a jeho politické straně NSDAP. V druhé kapitole bude podrobněji popsán Hitlerův život od narození, přes základní školu a reálku, návštěvu Vídně až po tzv. vídeňské období, které bylo ve všech směrech pro Adolfa Hitlera velmi důležité, nejvíce však pro jeho pozdější angažování se v politice.

V rámci třetí kapitoly se budu věnovat další Hitlerově životní události, a to přestěhování se z Vídně do Mnichova a jeho dobrovolným vstupem do 1. světové války v letech 1914-1918. Právě již zmíněný dobrovolný vstup Adolfa Hitlera do 1. světové války pro něj znamenal osudový krok k politické dráze, avšak on si toho v té době zatím nebyl vědom. Ve čtvrté kapitole práce bude nastíněna situace v Německu po skončení 1. světové války, vyhlášení Ústřední rady Bavorské republiky komunisty, kteří se nazývali Spartakovci. Stěžejním zájmem čtvrté kapitoly bude zrod národně socialistické německé dělnické strany (NSDAP), kdy se stal Adolf Hitler členem této strany a za jakých okolností.

Obsahem páté kapitoly bude jádro celé práce, a to kdo a jakým způsobem financoval Adolfa Hitlera a jeho politickou stranu NSDAP. Představení tajné Thulské společnosti, která měla hrát důležitou roli při vzniku politické strany NSDAP. Důležitým mezníkem v této době byla inflace, která postupně postihla Německo

v letech 1921-1924. V poslední šesté kapitole se budu věnovat celkovému shrnutí páté kapitoly a odpovím na otázky týkající se spolupráce Adolfa Hitlera a finančního kapitálu.

Seznam zkratek

TZV. – takzvaně

NAPŘ. - například

NSDAP - Národně socialistické německé dělnické strany – Nationalsozialistische Deutsche Arbeiterpartei

OHL – Vrchní armádní vedení – Oberste Herresleitung

DAP – Německá dělnická strana – Deutsche Arbeiterpartei

1 Úvodní charakteristika

Adolf Hitler je pro mnohé z nás představitelem zla a odporu k činům, které byly spáchány v době, kdy byl říšským kancléřem a měl absolutní moc v rozhodování. Jak prohlásil německý historik a žurnalista Joachim Fest v knize *Hitler: „V dějinách se neobjevil fenomén, jenž by se mu podobal. Nikdo nevzbuzoval tolik jásotu, hysterie a mesiášských očekávání jako on. a nikdo tolik nenávisti. Nikdo během tak krátké doby nedal kolu dějin tak neuvěřitelné zrychlení a nikdo nezměnil tvář světa jako on. Nikdo za sebou nenechal takovou stopu lemovanou troskami“*.¹

Adolf Hitler se narodil roku 1889 jako čtvrté dítě Aloise a Klary Hitlerových. Své dětství prožil celkem poklidně. Již ve školních letech se projevil Hitlerovi problémy s podřízením se autoritě. Jeho vysvědčení mohla dokládat fakt, že patřil k dobrým žákům. Problémy nastaly v průběhu studia na reálce v Linci, školu nedokončil. Fakt, že nedokončil reálku, mohl souviset s neshodami A. Hitlera a jeho otce v otázce jeho budoucího povolání. Spory byly skončeny smrtí Hitlerova otce. A. Hitler se toužil stát umělcem, proto odešel do Vídně, kde absolvoval přijímací řízení na tamní Akademii výtvarných umění – neuspěl. Po smrti matky odešel nadobro z Lince do Vídně. Ve Vídni Adolf Hitler strávil přibližně šest let, poté se odstěhoval do Mnichova. Po vypuknutí 1. světové války byl Adolf Hitler dobrovolníkem v bavorské armádě. Na frontě sloužil čtyři roky, mezitím získal za svou odvahu Železný kříž I. a II. třídy, konec války strávil v lazaretu po zásahu otravným plynem. Po 1. světové válce strávil rok v kasárnách, v té době dostal za úkol, aby navštívil shromáždění malé bezvýznamné politické strany s názvem Německá dělnická strana.

Po vstupu do Německé dělnické strany dostal A. Hitler na starost propagandu strany a nábor nových členů. Po vstupu A. Hitlera do strany nastal převrat ve straně. A. Hitler svými plamennými projevy přitahoval nové davy lidí. Počet členů strany rostl. Na přelomu let 1919/1920 A. Hitler představil nový program strany a změnil název strany na Národně socialistickou německou dělnickou stranu.

Pokud chtěla strana něčeho dosáhnout, bylo zapotřebí sehnat finance na rozvoj strany. Mnohé historické prameny uvádějí, že za zrodem a provozem politické strany

¹ FEST, Joachim. *Hitler: kompletní životopis*. Praha: Naše vojsko, 2008, s.15.

stála mocná a tajná společnost Thule, ke které měli patřit jen ti nejlepší jako jsou právníci, aristokraté, soudci, bohatí obchodníci a další. Společnost Thule nebyla jediná, která měla finančně podporovat Adolfa Hitlera a jeho politickou stranu NSDAP. Mezi důležité osoby, které měli poskytnout finanční dary a půjčky straně a A. Hitlerovi, se řadí například americký podnikatel a průkopník automobilového průmyslu Henry Ford, uhelný baron Emil Kirdof, výrobce lokomotiv A. Borsig nebo ředitel Royal Dutch-Shell sir Henri Deterding, dalším významným velkopřemyslníkem byl Fritz Thyssen majitel oceláren. Uvedení velkopřemyslníci jsou představeni v následujícím textu.

1.1 Cíl práce

Cílem předkládané bakalářské práce bude analyzovat, přiblížit a popsat spolupráci Adolfa Hitlera a německého finančního kapitálu před rokem 1933. Budou představeni jednotliví velkopřemyslníci a vlivní lidé, kteří měli svými finančními dary a půjčkami pomáhat vzestupu Hitlerovi moci a především jeho politické strany NSDAP.

1.2 Metodika práce

Z hlediska metodologie bude v předkládané bakalářské práci používána metoda komparativní spolu s analyticko-syntetickou metodou, která práci člení na části, která je v konečné fázi vnímána a hodnocena v rámci celku.

2 Adolf Hitler – Od narození až po „Vídeňské období“

Adolf Hitler se narodil dne 20. dubna 1889 v rakouském městě Braunau na řece Inn. Jeho rodiče byli prostí lidé pocházející z rolnických rodin, které pocházely z Waldviertlu části Dolních Rakous, zároveň patřily k nižší střední třídě. Jeho otec Alois Hitler byl povoláním celní úředník, přesněji inspektor celní stráže. Hitlerova matka, Klara Pözllová později Hitlerová, byla sestřenicí jeho otce z druhého kolene, tudíž Hitlerovi rodiče byli v příbuzenském vztahu. Otcovým snem bylo to, že se i mladý Adolf stane státním úředníkem tak jako on.²

2.1 Školní období

Než Hitlerův otec odešel do výslužby, se kvůli jeho pozici vyššího celního úředníka musela rodina několikrát stěhovat. Z důvodu častého stěhování navštěvoval Adolf Hitler několik škol. Školní docházku započal na základní škole v Lambachu a konec na základní škole v Linci.³ Jak píše německý historik Reiner Zietelmann: „*Adolf Hitler byl do školy zapsán dne 1. května 1895 a „byl velmi dobrým žákem, který se na svém vysvědčení mohl vykázat jen samými jedničkami“.* Změna nastala příchodem na střední školu, kde neprošel první rok reálky v Linci“.⁴ Adolf Hitler ve své knize o jeho postoji ke škole a učení: „*Co mě bavilo, to jsem se učil, všechno co bych podle svého názoru později jako malíř mohl potřebovat... co mně se zdálo bezvýznamné nebo mě jinak nepřitahovalo, to jsem dokonale sabotoval“.*⁵ Tento úryvek pak vysvětluje první neshodu se svým otcem, který chtěl, aby se jeho syn stal státním úředníkem, avšak dočkal se velkého vzdoru ze strany svého syna.

Adolf Hitler se toužil stát umělcem, proto veškerý čas věnoval svým kresbám. Jak o něm později jeho přítel August Kubizek uvedl: „*Být malířem bylo snad to*

² KERSHAW, Ian. *Hitler: 1889-1936* : Hybris. Vyd. 1. Překlad Pavel Vereš. Praha: Argo, 2004, s. 29-36.

³ Tamtéž, s. 38-39.

⁴ ZITELMANN, Rainer. *Osudová cesta Adolfa Hitlera k moci*. Překlad Radek Uhlíř. Praha: Agentura VPK, 2005. s. 11.

⁵ HITLER, Adolf. *Můj boj: dva svazky v jednom*. Nezkrác. vyd. Překlad Slavomír Michalčík. Praha: Otakar II., c2000, s. 15.

nejhorší, co by byl mohl otci udělat“.⁶ Otec pro jeho vášeň v umění neměl žádné pochopení, naopak se snažil svému synovi ukázat, jaké povolání je pro něj to nejlepší. Otcova snaha však měla opačný účinek, Adolf začal pociťovat stále větší a větší nechuť k povolání svého otce. Chtěl být svobodným člověkem, pánem svého času, nevykonávat monotónní práci, i díky čemuž docházelo ke konfliktům mezi přísným otcem a neústupným synem. A. Hitler to okomentoval ve své knize *Mein Kampf* se slovy: „*Obě strany trvaly na svém. Otec neopustil své 'Nikdy' a já jsem posílil své 'Přesto'*“.⁷ Všechny tyto neshody s otcem vyústily v odmítání podřídit se autoritě, což byl hlavní problém Adolfa Hitlera již od útlého věku. Problém s podřizováním se autoritě měl též na reálce, kde jeho odpor ke škole a učitelům narostl. Učitelé s Adolfem měli těžké pořízení a raději se s ním nepouštěli do velkých diskuzí, jelikož byl velice inteligentním žákem, dokázal svým řečnickým nadáním učitele dokonale zmást. Neustále se dotazoval, prezentoval své názory a tím přiváděl některé z učitelů k zoufalství.⁸ o tom, že byl Hitler řečnický nadaný, se také ve své knize zmiňuje August Kubizek, a to již před 1. světovou válkou: „*Neustále zkoušel na mě i na ostatních svoji přesvědčující řečnickou sílu*“.⁹

Adolfův konflikt s otcem skončil teprve tehdy, když jeho otec náhle v roce 1903 ve věku 65 let zemřel.¹⁰ V té době bylo Adolfovi 13 let a nic mu již nebránilo jít si za svým snem stát se úspěšným umělcem. Sice ještě asi dva roky po otcově smrti pokračoval ve školní docházce, ale jeho výsledky na reálce byly žalostné. V 16 letech Adolf Hitler zanechal školy, žádné zaměstnání nehledal, jen se měl potulovat po Linci, kde pozoroval památky, kreslil a maloval. Jeho matka spolu s ostatními rodinnými příslušníky ho přesvědčovali, aby se stal celním úředníkem nebo si našel nějaké jiné zaměstnání. Avšak A. Hitler měl svoje představy o povolání jasné.¹¹ K tomuto

⁶ KUBIZEK, August. *Adolf Hitler: můj přítel z mládí*. Turnov: Tygros, 2012, s. 49.

⁷ HITLER, Adolf. *Můj boj: dva svazky v jednom*. Nezkrác. vyd. Překlad Slavomír Michalčík. Praha: Otakar II., c2000, s. 15.

⁸ ZITELMANN, Rainer. *Osudová cesta Adolfa Hitlera k moci*. Praha: Agentura VPK, 2005, s. 12.

⁹ KUBIZEK, August. *Adolf Hitler: můj přítel z mládí*. Turnov: Tygros, 2012, s. 27.

¹⁰ ZITELMANN, Rainer. *Osudová cesta Adolfa Hitlera k moci*. Praha: Agentura VPK, 2005, s. 13.

¹¹ KERSAUDY, François. *Hitler*. 1. vyd. Praha: Brána, 2012, s. 12.

rozhodnutí dopomohla i těžká nemoc, která šestnáctiletého Adolfa Hitlera v podzimních měsících roku 1905 postihla. Přesná diagnóza nebyla uvedena, on však mluvil o plicní chorobě, jiní tvrdili, že si vsugeroval žaludeční potíže. August Kubizek ve své knize uvádí: „*Domnívám se, že šlo skutečně o plicní chorobu, a sice o katar plicních hrotů*“.¹²

2.2 Návštěva Vídně

Po ukončení studia na reálce strávil Adolf Hitler dva roky jako malířský samouk. Konečně dostal svým slovům a přáním, mohl se svým časem nakládat, jak chtěl a především všechen čas mohl trávit kreslením, malováním, čtením, ale také psaním básní. V té době bylo A. Hitlerovi již osmnáct let. Nebylo zvykem, aby se mladý člověk potuloval městem a neměl žádné zaměstnání. Jeho matka se ho snažila přemluvit, aby si urychleně našel práci, on nedbal na apely matky a ostatních příbuzných, a tak matku přesvědčil o svých úmyslech, které představovaly studium na Akademii výtvarných umění.¹³

Roku 1906 se mladý Adolf Hitler vydal poprvé asi na čtrnáct dní do Vídně. Vídeň svou krásou byla srovnatelná s Londýnem či Paříží. Byl Vídní přímo okouzlen a nadšen, nejvíce byl uchvácen velkolepostí budov a celkového uspořádání Ringstraße. Čas ve Vídni trávil návštěvami divadla (Burgtheater), nejvíce však A. Hitlera nadchla opera *Tristan a Bludný Holanďan* od Richarda Wágnera v podání Gustava Mahlera.¹⁴ Roku 1907 se rozhodl, že bude studovat na Akademii umění ve Vídni. Při přijímacím řízení se mladý Adolf setkal s neúspěchem, byl to pro něj nečekaný a tvrdý úder. Celou dobu se zabýval kreslením, ale ředitel akademie, které ho A. Hitler vyhledal, aby mu vysvětlil jeho neúspěch, mu vysvětlil, že těžištěm jeho nadání není kreslení, nýbrž architektura. Jeho malby a kresby zachycovaly především různé stavby než lidi. Bez maturity však nebylo možné architekturu na vysoké škole studovat. Nastala situace, kdy se Adolfu Hitlerovi poprvé vymstila jeho odchod z reálky.¹⁵ Během pobytu ve Vídni se Adolf dozvěděl o zdravotním stavu jeho matky, u níž propukla rakovina prsu. Poslední měsíce

¹² KUBIZEK, August. *Adolf Hitler: můj přítel z mládí*. Turnov: Tygros, 2012, s. 59.

¹³ KERSHAW, Ian. *Hitler: 1889-1936* : Hybris. Vyd. 1. Překlad Pavel Vereš. Praha: Argo, 2004, s. 46.

¹⁴ Tamtéž, s. 45-46.

¹⁵ FEST, Joachim. *Hitler: kompletní životopis*. Praha: Naše vojsko, 2008, s. 36.

života matky proto strávil s ní a pečoval o ni. August Kubizek později vzpomínal: „*Byl jsem svědkem toho, jak jí dával najevo svou lásku, nejhrouběji a nejdojemněji pak v době její smrtelné nemoci*“.¹⁶ Její smrt byla pro něho velmi bolestivá a zdrcující. Šok, že přišel o matku a pocit, že se již neměl ke komu vracet, byl rozhodujícím krokem nadobro opustit život v Linci, a proto se rozhodl pro život ve Vídni.¹⁷

2.3 Hitlerovo vídeňské období

Po návratu zpět do Vídně se pokusil znovu projít přijímacím řízením na Akademii umění, ale neúspěšně. Mladý Adolf Hitler nedokázal postupovat cílevědomě a hledal různé důvody k vysvětlení a objasnění svého neúspěchu při pokusu o přijetí na akademii. Jelikož nebyl přijat na Akademii umění, kariéra architekta nebyla možná. Jeho hrdost mu nedovolovala požadovat od druhých pomocnou ruku či radu, proto se uchýlil k samostudiu.¹⁸ Jeho samostudium ve Vídni představovalo několikahodinové vysedávání na různých místech Vídně, ale především sedával v parcích a kreslil různé budovy. Mimo kreslení měl Adolf Hitler v oblibě i čtení knih. Když zrovna netrivil čas skicováním budov nebo malováním akvarelů, tak vysedával v knihovnách nad knihami s různou tematikou (otázky politiky, hospodářství, zeměpisu, dějin, vojenské techniky, válečného umění, náboženství, věd a umění). Vídeň nabízela několik významných galerií, které Adolf Hitler navštěvoval, a také operu. Opera byla pro mladého Hitlera velkým zásahem do jeho financí. Aby mohl navštívit operní představení, musel si hodně věcí, především jídlo, odpírat.¹⁹ O Hitlerovo hladovění se ve své knize zmiňuje August Kubizek: „*Hitler byl pravým umělcem v hladovění... Když náhodou nějaké peníze měl, byl kdykoliv ochoten oželeť jídlo, aby si mohl koupit lístek do divadla.*“²⁰ Po finanční stránce byl Adolf Hitler při příchodu do Vídně zajištěn, a to díky dědictví po rodičích a rentou (sirotčím důchodem). Tyto prostředky ale byly omezené, a tak se mladý Adolf Hitler začal potýkat s nedostatkem peněz na nájem a základní potraviny. Situace došla tak daleko, že Adolf Hitler musel rozprodat zbytek svého majetku,

¹⁶ KUBIZEK, August. *Adolf Hitler: můj přítel z mládí*. Turnov: Tygros, 2012, s. 41.

¹⁷ FEST, Joachim. *Hitler: kompletní životopis*. Praha: Naše vojsko, 2008, s. 37.

¹⁸ Tamtéž, s. 38-39.

¹⁹ ZITELMANN, Rainer. *Osudová cesta Adolfa Hitlera k moci*. Praha: Agentura VPK, 2005, s. 13-14.

²⁰ KUBIZEK, August. *Adolf Hitler: můj přítel z mládí*. Překlad Věra Kurtová. Turnov, 2012, s. 28.

příčemž po vyčerpání zbylé finanční hotovosti byl odkázán na dobročinnost. Ve svém životopise *Mein Kampf* později Adolf Hitler napsal: „... byla to léta strádání a útrap, kdy Hlad byl mým věrným společníkem. Neopouštěl mě ani na okamžik.“²¹

Adolf Hitler si údajně přivydělával jako pomocný dělník na stavbě. V letech 1909-1910 již nebyl pomocným dělníkem, nýbrž se přiblížil k své vysněné práci - živil se jako drobný malíř a akvarelista.²² Hitlerovi akvarely kupovali převážně turisté nebo obchodníci. Nedostával za ně sice velký obnos peněz, na zaplacení v ubytovně pro nemajetné to však stačilo. Ubytovna pro nemajetné, respektive „mužský domov“ se nacházela v nejchudší části města Vídeň. V „mužském domově“ Adolf Hitler pobýval od prosince roku 1909 do května roku 1913.²³

2.4 První Hitlerův kontakt s politikou

Díky práci pomocného dělníka na stavbě mělo údajně dojít k rozepři mezi Adolfem Hitlerem a marxisticky založenými dělníky, dokonce se uvádí, že byl zmlácen, jelikož odmítl vstoupit do socialistických odborů. Další pohnutkou k tomu, aby se začal zajímat o politiku byla marxistická manifestace, které byl svědkem a popsal ji své knize *Mein Kampf*: „Bylo to moře rudých praporů a rudých transparentů. Pochodující dělníci střídavě zpívali písně a skandovali hesla. „Téměř dvě hodiny,“ napsal A. Hitler, „jsem tam stál a se zatajeným dechem sledoval toho obrovského lidského hada, který se vinul kolem mě. Pak mne přemohla úzkost a odešel jsem domů.“²⁴ Uvádí se, že v období, kdy měl být A. Hitler zaměstnán jako pomocný dělník, se údajně měl zajímat o marxismus a sociální otázku ve snaze pochopit je. Podle tvrzení německého historika a publicisty Rainera Zitelmanna v knize *Osudová cesta Adolfa Hitlera k moci*, měl Adolf Hitler přečíst několik knih týkajících se významu sociální otázky, kdy byl konfrontován s marxistickými knihami, novinami a brožurami. Dále k tomu dodal: „Podle Hitlerova vyjádření mu nebyla sociální demokracie zpočátku nesympatická. ...

²¹ HITLER, Adolf. *Můj boj: dva svazky v jednom*. Nezkrác. vyd. Překlad Slavomír Michalčík. Praha: Otakar II., c2000, s. 23.

²² Tamtéž, s. 32.

²³ ZITELMANN, Rainer. *Osudová cesta Adolfa Hitlera k moci*. Praha: Agentura VPK, 2005, s. 14-16.

²⁴ HITLER, Adolf. *Můj boj: dva svazky v jednom*. Nezkrác. vyd. Překlad Slavomír Michalčík. Praha: Otakar II., c2000, s. 37.

To, že se A. Hitler stal nakonec ostrým nepřítelem sociální demokracie a vůbec marxismu, souvisí s vývojem jeho nenávisti proti Židům.“²⁵

Na druhou stranu nebylo ničím neobvyklé potkávat v tomto období ve Vídni mnoho Židů. Židé se stěhovali z východní Evropy za lepší práci a životem do Vídně, ale i do jiných měst. A. Hitler se s Židy setkával téměř denně, a to díky tomu, že žil v nejhudší části města a většina Židů neměla peněz nazbyt, tak musela volit ubytování v chudinských čtvrtích. Adolf Hitler ve své autobiografii přiznává, že jejich vzhled mu nebyl příjemný, vzpomínal na setkání se Židy ve Vídni se slovy: „*Když jsem se jednou tak potoulal po vnitřním městě, narazil jsem náhle na zjev v dlouhém kaftanu s černými loknami.*“²⁶

2.5 Antisemitské pohnutky Hitlerova jednání

Nemůžeme s přesností říct, kdy vlastně začal Adolf Hitler Židy nenávidět, kdy se stal antisemitou. Můžeme se domnívat, kdy nastal ten zrod Hitlerova antisemitismu. Lze souhlasit s tvrzením britského historika Iana Kershawa: „*Podle Hitlerova vlastního vyprávění trvalo ve Vídni dva roky, než vykrytalizoval jeho postoj k Židům.*“²⁷ Ve své knize *Mein Kampf* Adolf Hitler uvádí, že nemůže s jistotou říci, kdy se začal zamýšlet nad slovem „Žid“. Dále hovoří o tom, že toto slovo neslyšel ani za dob, kdy otec ještě žil. První zmínku o židovském chlapci připisuje letům na reálce. Adolf Hitler toho židovského chlapce popisuje jako mlčenlivého s rozdílnými zvyklostmi, se kterým každý jednal opatrně s odstupem právě kvůli jeho odlišnosti, ale žádné hlubší závěry nikdo nedělal. Tvrzení A. Hitlera v *Mein Kampf*: „*Teprve ve čtrnácti či v patnácti letech jsem častěji narazil na slovo Žid, částečně v souvislosti s politickými rozhovory. Pociťoval jsem vůči tomuto slovu lehkou nechuť a nemohl jsem se ubránit nepříjemnému pocitu, který se mne zmocňoval, když šlo o náboženské hašteření.*“²⁸ Ovšem jiný pohled na toto Hitlerovo tvrzení má ve své knize August Kubizek. Podle

²⁵ ZITELMANN, Rainer. *Osudová cesta Adolfa Hitlera k moci*. Praha: Agentura VPK, 2005, s. 15.

²⁶ HITLER, Adolf. *Můj boj: dva svazky v jednom*. Nezkrác. vyd. Překlad Slavomír Michalčík. Praha: Otakar II., c2000, s. 47.

²⁷ KERSHAW, Ian. *Hitler: 1889-1936* : Hybris. Vyd. 1. Překlad Pavel Vereš. Praha: Argo, 2004, s. 70.

²⁸ HITLER, Adolf. *Můj boj: dva svazky v jednom*. Nezkrác. vyd. Překlad Slavomír Michalčík. Praha: Otakar II., c2000, s. 44.

jeho dochovaných vzpomínek na strávený čas s Adolfem Hitler tvrdí, že tomu bylo jinak, než Adolf Hitler uvádí v *Mein Kampf*: „*Ve vyprávění o školní době zamlčuje, že byli tehdy na reálce vysloveně antisemitští učitelé, kteří se svou nenávistí vůči Židům netajili. když jsem totiž Adolfa Hitlera poznal, byl už naladěn antisemitsky*“.²⁹

Další pohnutkou, která mohla vést k nenávisti vůči Židům, byly antisemitské pamflety, které v té době údajně A. Hitler četl. K tomu se vyjádřil Ian Kershaw ve své knize *Hitler*: „*Lanz von Liebenfels a jeho stoupenci byli posedlí představami o manichejském zápasu s homosexuálním podbarvením mezi hrdinskou a tvořivou plavou rasou a rasou loupeživých tmavých bestíí, jež vede animální pud k bažení po plavých ženách a jejichž zvířecí založení kazí a ničí lidstvo a jeho kulturu*“.³⁰ Čtení těchto brožur a antisemitských pamfletů nemusel být jediným důvodem zrodu antisemitismu u Hitlera. Tyto počátky mohly mít kořeny už i v době, kdy žil ještě v Linci. Byl totiž velkým příznivcem Wágnerových operních děl. Richard Wágner byl silným antisemitou a německým nacionalistou, který ve všeobecně politickém výpadu napsal, že „*Židovstvo je démonem, který osnuje úpadek lidstva*“.³¹

Hitlerovu pozornost si získala *Pangermánská strana*, byla silně antisemitská a nacionalistická. Sympatizoval s touto stranou z důvodu, že její myšlenky byly velmi blízké pangermánskému nacionalismu, který poznal jako školák již v Linci. A. Hitler se však nenechal touto stranou úplně strhnout, našel její slabinu. Členové této strany nedostatečně řešili ekonomické a sociální problémy, které se týkaly dělníků.³²

Postupem času začal Hitler sympatizovat s *Křesťansko-sociální stranou*, kterou vedl vídeňský starosta Karl Lueger, jenž byl výborným řečníkem, dokázal si získat hlasy dělnické třídy a chudiny. A. Hitler Karla Luegera ve své knize *Mein Kampf* označil jako: „*starostu říšského a rezidenčního města Vídně, který podával jeden*

²⁹ KUBIZEK, August. *Adolf Hitler: můj přítel z mládí*. Překlad Věra Kurtová. Turnov, 2012, s. 90.

³⁰ KERSHAW, Ian. *Hitler: 1889-1936* : Hybris. Vyd. 1. Překlad Pavel Vereš. Praha: Argo, 2004, s. 71.

³¹ POOL, James. *Kdo financoval nástup Hitlera k moci, 1919-1933*. Překlad Radek Uhlíř. Praha: Práh, 1998, s. 14.

³² Tamtéž, s. 13.

*nevidaný výkon za druhým.*³³ Hitlerovy sympatie k této straně se opíraly o její program sociální péče a její antisemitismus. Jedinou výtku shledával Hitler v Luegerově antisemitismu, nebyl důrazný, jak by si A. Hitler představoval. Jak prohlásil německý historik a žurnalista Joachim Fest: „*A. Hitler otevřeně kritizoval Luegerův program založený především na nedbalém a oportunistickém antisemitismu.*“³⁴

Adolf Hitler se během svého pobytu ve Vídni nijak výrazně politicky neangažoval, ve volných chvílích se zabýval především sociální otázkou.³⁵ Do politického života nijak nevstupoval, jen pečlivě pozoroval tři hlavní vídeňské politické strany: *Pangermánskou stranu, Křesťansko-sociální stranu a Sociálně demokratickou stranu.* Co se týče vnějších znaků Hitlerova zájmu o politiku, šlo pouze o debaty, které vedl s ostatními členy „mužského domova“. Většinou se obyvatelé této noclehárny scházeli ve společenské místnosti, ve které A. Hitler maloval. V případě, kdy při debatování došlo na židovskou otázku či otázku týkající se marxismu, zvýšil A. Hitler hlas, rozrušeně a divoce rozhazoval rukami či štětcem v ruce. Ve většině těchto vášnivých projevů, které A. Hitler vedl k obyvatelům „mužského domova“, nebyly údajně vždy výsledky přesvědčivé.³⁶

³³ HITLER, Adolf. *Můj boj: dva svazky v jednom.* Nezkrác. vyd. Překlad Slavomír Michalčík. Praha: Otakar II., c2000, s. 56.

³⁴ FEST, Joachim. *Hitler: kompletní životopis.* Praha: Naše vojsko, 2008, s. 48.

³⁵ ZITELMANN, Rainer. *Osudová cesta Adolfa Hitlera k moci.* Praha: Agentura VPK, 2005, s. 14-15.

³⁶ KERSAUDY, François. *Hitler.* 1. vyd. Praha: Brána, 2012, s. 16.

3 Odchod z Vídně, konec „Vídeňského období“

Čtyřicetiletý Adolf Hitler opustil v květnu roku 1913 Vídeň a přestěhoval se do Mnichova. Důvodů, proč opustil Vídeň a rozhodl se přestěhovat do Mnichova, bylo několik. A. Hitler uvedl jeden z důvodů jeho stěhování do Mnichova, a to takový, že „*sílící nenávisť k cizorodé směsici národů, které rozleptávaly německou kulturu ve Vídni*“.³⁷ Druhým důvodem byly politické důvody, ale pravděpodobně měl ještě jeden důvod, který ho vedl k tomu, že se vyhnul vojenské službě v Rakousku.³⁸ Kubizek vzpomíná na Hitlerův názor na odvod: „*Ne, nikdy se nenechá donutit k tomu, aby se stal vojákem.... kdyby se jím stal, pak jenom z vlastního rozhodnutí a nikdy v rakouské armádě.*“³⁹ Hitler žil v Mnichově podobným životem jako předtím ve Vídni. Peníze získával prodejem svých obrazů, díky tomu si vydělal na své skromné živobytí. Ubytování sehnal v prvním patře nad krejčovským obchodem, který se nacházel ve čtvrti Schwabing, ulice Schleißheimerstraße. Adolf Hitler se věnoval svým obrazům, které maloval v malé pronajaté místnosti a s nikým se moc nestýkal. Rodina, které patřilo krejčovství, ho považovala za samotáře. Obrat nastal v době v únoru roku 1914, kdy přišlo Hitlerovi pozvání k odvodu. Ten ale využil svých řečnických schopností, kterými vylíčil svou těžkou hospodářskou a sociální situaci, a díky čemuž nebyl odveden do služby.⁴⁰ Od služby byl osvobozen 5. února 1914 v Salcburku. Harald Steffahn ve své knize *Hitler* napsal, že „*Adolf Hitler byl ohodnocen jako „nezpůsobilý k službě ve zbrani i pomocné službě“ a s osvobozujícím rozhodnutím „neschopen vojenské služby“ propuštěn zpět do Mnichova*“.⁴¹

³⁷ KERSHAW, Ian. *Hitler: 1889-1936* : Hybris. Vyd. 1. Překlad Pavel Vereš. Praha: Argo, 2004, s. 98.

³⁸ ZITELMANN, Rainer. *Osudová cesta Adolfa Hitlera k moci*. Praha: Agentura VPK, 2005, s. 16.

³⁹ KUBIZEK, August. *Adolf Hitler: můj přítel z mládeži*. Překlad Věra Kurtová. Turnov, 2012, s. 89.

⁴⁰ ZITELMANN, Rainer. *Osudová cesta Adolfa Hitlera k moci*. Praha: Agentura VPK, 2005, s. 16-17.

⁴¹ STEFFAHN, Harald. *Hitler*. Olomouc: Votobia, 1996, s. 41.

3.1 Hitler vojenským dobrovolníkem

Světová válka začala v červenci 1914 a přinesla nový impulz pro Hitlerův samotářský život, který do vypuknutí války vedl. Nyní přišel na řadu jeho německý nacionalismus. Nadšeně prožíval spolu s dalšími německými vlastenci vyhlášením válečného stavu na mnichovském Odeonplatz. Nadešel čas, kdy Německo mohlo získat místo pro vládnutí ostatním evropským zemím. Ačkoli se před pár měsíci vyhýbal nástupu do armády Rakouska-Uherska, jelikož nechtěl stát a sloužit po boku Slovanů, teď ale byla situace jiná.

Přihlásil se jako válečný dobrovolník k 16. dělostřeleckému regimentu bavorské armády. S žádostí o přihlášení do bavorského regimentu se A. Hitler obrátil na krále Ludvíka III. Bavorského, odpověď mu byla poslána obratem s kladnou odpovědí.⁴² Na tento okamžik Adolf Hitler vzpomíná se slovy: „*Tak, jako asi pro každého Němce, začala i pro mne ta nejnezapomenutelnější a největší doba mého pozemského života*“,⁴³ stejně jako ostatní dobrovolníci, byl pohlčen válečným nadšením. Teď už věděl, jaké jsou jeho úkoly a cíl. A. Hitler byl přidělen do Listova pluku a pár dní po jeho dobrovolném nástupu s tímto plukem cvičil po dobu devíti týdnů. Před odchodem na frontu v poslední říjnové dekádě musel A. Hitler splnit přísahu dvěma majestátům, wittelsbašskému a habsburskému – ještě stále byl rakouským občanem.⁴⁴ Pluk byl poslán do bitvy ve Flandrech, kde utrpěl velké ztráty, A. Hitler však zraněn nebyl, projevoval velkou dávku statečnosti a tak byl z řadového pěšáka zvolen na spojku neboli kurýra. „*Jeho úkolem bylo zajišťovat spojení mezi frontovým praporem a hlavním stanem Listova pluku. Byla to na pohled nepříliš slavná, ale naprosto nezbytná role*“.⁴⁵ Tato pozice představovala veliké nebezpečí a bylo potřeba odvahy a rozhodnosti.

Za svou statečnost a odhodlanost obdržel Adolf Hitler v prosinci 1914 Železný kříž II. třídy a v srpnu roku 1918 Železný kříž I. třídy, který byl nejvyšším německým

⁴² STEFFAHN, Harald. *Hitler*. Olomouc: Votobia, 1996, s. 44.

⁴³ HITLER, Adolf. *Můj boj: dva svazky v jednom*. Nezkrác. vyd. Překlad Slavomír Michalčík. Praha: Otakar II., c2000, s. 179.

⁴⁴ STEFFAHN, Harald. *Hitler*. Olomouc: Votobia, 1996, s. 44.

⁴⁵ KERSAUDY, François. *Hitler*. 1. vyd. Praha: Brána, 2012, s. 22.

vyznamenáním. Velmi zřídka se toto vyznamenání udělovalo nedůstojníkům. Jen pro zajímavost, A. Hitlera na toto vyznamenání navrhl židovský plukovní pobočník Hugo Gutmann. v návrhu na udělení kříže stálo: „*Jako spojka byl jak v poziční, tak v ofenzivní válce příkladný v chladnokrevnosti a energičnosti a vždy připraven dopravit zprávy i v nejtěžších situacích a za největšího ohrožení života...*“.⁴⁶ Vyznamenání Železného kříže I. třídy dostal za zajetí patnácti francouzských vojáků.

I přes tato dvě vyznamenání nebyl A. Hitler nikdy povýšen do vyšší hodnosti než byl desátník. Může to být vysvětleno několika důvody. První možný důvod byl takový, že funkce kurýra byla velmi důležitá pro celý pluk a Hitler v této funkci vynikal. Jeho případné povýšení by znamenalo výměnu kurýra, který by byl na této pozici nezkušený. Podle pozdější výpovědi Fritze Wiedemanna během norimberského procesu uvedl, že Hitlerovo povýšení na poddůstojníka bylo zvažováno. Jeden z důvodů proč k povýšení nedošlo, bylo odmítnutí povýšení ze strany A. Hitlera. Toto tvrzení nemůžeme nijak podložit věrohodnými informacemi.⁴⁷ Konrad Heiden ve své knize uvádí: „... *byl nedostatek poddůstojníků. Přesto řekl velitel Hitlerovi roty: 'Z toho hysterika nikdy poddůstojníka neudělám'.*“⁴⁸

I ve válce si Adolf Hitler našel čas na literaturu. Jeho hlavními autory, které četl, byli A. Schopenhauer nebo F. Nietzsche. Avšak nečetl jen tyto filozofy, ale dále také četl politické a vojenské zprávy v novinách. Předmětem jeho „studia“ byla německá a britská propaganda. Podle jeho názoru byla lepší britská propaganda a do jisté míry měl obdiv k rétorickým schopnostem britského premiéra Lloyda George, to ale nic neměnilo na tom, že zůstal věrným německým nacionalistou.

Válka měla na Hitlerovu povahu velký dopad. Za prvé, díky vojenské službě získal smysl pro odpovědnost a také sebedůvěru. Druhá stránka vlivu války byla brutalita. Krveprolití, násilí a smrt se stávala ve válce každodenní rutinou světa. Všechno co zažil a byl svědkem toho, co se za války stalo, ho zocelilo a naučilo používat násilí k dosažení svých cílů.

⁴⁶ STEFFAHN, Harald. *Hitler*. Olomouc: Votobia, 1996, s. 48.

⁴⁷ Tamtéž, s. 48.

⁴⁸ HEIDEN, Konrad. *Adolf Hitler - cesta k moci*. Vyd. Agnes Burdová a Vladimír Kořínek, 2002, s. 63.

V pozdějších letech, když se snažil své váhající partnery přesvědčit o nezbytnosti holocaustu, odvolával se často na válku: „*Když mohly být ve válce zmasakrovány dva milióny mužů nejlepší krve německé mládeže, máme právo vyhladit podlidi, kteří se množí jako hmyz*“.⁴⁹

⁴⁹ POOL, James. *Kdo financoval nástup Hitlera k moci, 1919-1933*. Překlad Radek Uhlíř. Praha: Práh, 1998, s. 18.

3.2 Konec 1. světové války

Začátek konce 1. Světové války představovala blokáda Německa z britské strany. Po čas války bylo Německo zcela odříznuto od dovozu potravin a surovin, které byly nezbytně nutné. Tohoto oslabeného stavu Německa začalo využívat k organizaci protiválečných stávek revoluční marxistické podzemní hnutí: „28.ledna 1918 celé Německo ochromila generální stávka. Tisíce dělníků z berlínských muničních továren vyšlo ze závodů a žádalo mír, zvýšení přídělů potravin a zastoupení dělníků při jednání se západními spojenci“.⁵⁰ Zprávy o stávce se dostaly až k vojákům na frontu. Morálka na frontách začala upadat, všichni byli vyčerpáni, jediné po čem toužili byl klid a mír. Naopak Hitler a pár dalších z řad vojáků se cítili zrazeni těmito civilními stávkami. „Za co má armáda bojovat, když samotná vlast již o vítězství nestojí?... K čemu byly ty ohromné oběti a strádání?“⁵¹

Nejvyšší vojenské velení představoval generál Erich Friedrich Wilhelm Ludendorff a Paul von Hindenburg. Den 8. srpna 1918 byl generálem Ludendorffem označen jako „černý den německé armády“, v tento den byla prolomena německá linie. Po prolomení německé linie již nebylo možné hovořit o šanci byť minimální, aby Německo tento boj vyhrálo. Generál Ludendorff v říjnu roku 1918 podal vládě návrh na příměří.⁵² Poslanci říšské vlády stále věřili ve vítězství Německa, šok, který nastal, byl pro všechny zdrcující. Očité svědectví z Říšského sněmu: „Poslanci byli úplně zlomeni; Ebert smrtelně zbledl a nemohl ze sebe vypravit jediné slovo; poslanec Stresemann se tvářil, jako by se mu přihodila nějaká osobní tragédie... Ministr von Waldow prý opustil sál se slovy: „Vždyť teď už nezbývá nic jiného než si vpálit kulku do hlavy. Pan von Heydebrand, vůdce pruských konzervativců: „Celé čtyři roky jsme byli oblehávání a podvádění!“⁵³

Během jednání o příměří však stále pokračovali boje na frontách, poblíž belgického Ypres se nacházel Hitlerův oddíl. v ten den 13. října 1918 byl Hitlerův pluk silně

⁵⁰ POOL, James. *Kdo financoval nástup Hitlera k moci, 1919-1933*. Překlad Radek Uhlíř. Praha: Práh, 1998, s. 18.

⁵¹ Tamtéž, s. 18.

⁵² Tamtéž, s. 18.

⁵³ STEFFAHN, Harald. *Hitler*. Olomouc: Votobia, 1996, s. 50.

ostřelován a zasažen plynovým útokem při kterém, jak A. Hitler napsal ve své knize: „byl použit žlutý kříž, jehož účinek, co se zkoušek na vlastním těle týče, nám byl doposud neznámý.“⁵⁴ A. Hitler byl po zásahu a otravě plynem převezen do lazaretu zpět do Německa – Pasewalku v Pomořanech. Hitlerův stav se rychle zlepšoval, začal rozeznávat obrysy, naděje v to, že by mohl zase malovat ho pomalu opouštěla. Po lazaretu se šířily nepříznivé zprávy z front a od námořnictva. Zprávy o blížícím se konci války, o zoufalé situaci na straně námořnictva ve snaze prolomit britské námořní blokády. V přístavu Kiel se několik posádek vzbouřilo a zajalo důstojníky, současně probíhala vzpoura v Mnichově, kterou vedl socialista Kurt Eisner. Celé město bylo poseto rudými vlajkami, obsazeny vládní budovy, vojenské objekty. Dne 9. listopadu 1918 císař abdikoval a umírněný demokrat Friedrich Ebert se stal kancléřem. A. Hitler ve své knize uvádí, že do Pasewalku přijeli námořníci na nákladních vozech, volali po revoluci,... „pár židovských mladičků bylo 'vůdci' tohoto boje za 'svobodu, krásu a úctu' naší lidské existence“.⁵⁵ 10. Listopadu 1918 navštívil lazaret kněz, aby promluvil se zraněnými. Sdělil jim, že císař abdikoval a Německo se stalo republikou a vláda jednala o příměří se spojenci. Starý kněz se při svém proslovu nemohl ubránit slzám. Hitler byl těmito informacemi hluboce zklamán a šokován – Německo prohrálo!⁵⁶ „Připadalo mi nemožné, abych zůstal déle... kolem očí se mi udělalo opět černě, dotápal a dovrával jsem zpět do ložnice,... zahrabal jsem svou hořící hlavu do polštáře a dek. Ode dne, kdy jsem stál nad matčíným hrobem jsem neplakal.“⁵⁷ A. Hitler nesl všechny zprávy o Německu špatně, stále dokola přemýšlel a všech padlých, kteří zbytečně položili svůj život,... „připadalo by mi to skoro jako hřích naříkat si, - vždyť zemřeli za Německo!“⁵⁸ Adolf Hitler byl přesvědčen, že „Císař Wilhem II. jako první německý císař nastavil marxistickým vůdcům ruku k usmíření, aniž by tušil, že lotři nemají žádnou čest. Zatímco v jedné ještě drželi císařskou ruku, druhou již šmátrali po dýce.“⁵⁹ Jeho nenávist den ode dne vzrůstala,

⁵⁴ HITLER, Adolf. *Můj boj: dva svazky v jednom*. Nezkrác. vyd. Překlad Slavomír Michalčík. Praha: Otakar II., c2000, s. 146.

⁵⁵ Tamtéž, s. 147.

⁵⁶ Tamtéž, s. 147-148.

⁵⁷ Tamtéž, s. 148.

⁵⁸ Tamtéž, s. 148.

⁵⁹ Tamtéž, s. 149.

rozhodl se, že musí jednat a nezůstane jen nečinně koukat na politické dění v Německu.
„Rozhodl jsem se – stanu se politikem“.⁶⁰

⁶⁰ HITLER, Adolf. *Můj boj: dva svazky v jednom*. Nezkrác. vyd. Překlad Slavomír Michalčík. Praha: Otakar II., c2000, s. 149.

4 Zrod NSDAP

Situace po 1. světové válce

Německo se po ukončení 1. světové války nacházelo ve svízelné situaci. Ke konci roku 1918 zavládla Berlínem anarchie. v boji proti sobě stáli Umírnění, kteří byli zastánci kancléře Eberta a proti nim stáli komunisté, kteří se nazývali Spartakovci. Boje neustávaly ani po Novém roce, 5. ledna 1919 si komunisté násilně podmanili nádraží a několik vládních budov. Spartakovci byli finančně podporováni sovětským velvyslanectvím. Na to kancléř Ebert požádal o pomoc Vrchní armádní velení (Oberste Herresleitung – OHL)⁶¹ a loajální jednotky zvané Freikorps s rozkazem obsadit Berlín. Jednotky Freikorps byly označovány jako polovojenské organizace ve 20. století v Německu. Jednotky tvořili frontoví vojáci, ti, kteří neznali nic jiného než „vojančinu“, antisocialisté a nacionalisté. Byli to muži, kteří se vrátili z války a byli rozhořčení situací, hrozbou bolševické revoluce. Freikorps uznávaly poslušnost velitelům a německému „státu“ nikoliv republice.⁶² Od 12. ledna 1919 začaly jednotky Freikorps získávat převahu, dne 18. ledna 1919 zajaly a zastřelily nejdůležitější komunistické předáky, Karla Liebknechta a Rosu Luxemburgovou.⁶³ Dne 21. února 1919 byl zavražděn Kurt Eisner, levicový socialistický předseda bavorské vlády. Tento čin spáchal hrabě Anton auf Valey, v jeho obhajobě stálo, že Eisner byl bolševik a žid. Paradoxní je, že sám hrabě byl poloviční žid. Nakonec díky převaze komunistů spojených s radikály byla v Bavorsku vyhlášena Bavorská sovětská republika neboli „Ústřední rada Bavorské republiky“. Poslanci Zemského sněmu z Mnichova odjeli do Norimberku a poté do Bamberku. Byla ustanovena menšinová vláda, které předsedal umírněný sociální demokrat Hoffmann.⁶⁴

Mezitím se Adolf Hitler nacházel v Traunsteinu, kde byl zbudován zajatecký tábor, ve kterém A. Hitler působil jako člen strážní jednotky. Chtěl být mimo Mnichov, kde

⁶¹ KLIMEK, Antonín. *30.1.1933 - nástup Hitlera k moci: začátek konce Československa*. Vyd. 1. Praha: Havran, 2003. Dny, které tvořily české dějiny, sv. 8. Str. 54.

⁶² Tamtéž, str. 54.

⁶³ POOL, James. *Tajní spojenci Adolfa Hitlera*. Překlad Vladimír Kára. Praha: Práh, 1999, s. 22.

⁶⁴ SCHWARZWÄLLER, Wulf C. *Hitlerovy peníze: z chudého malíře miliardářem*. Vyd. 1. Překlad Marie Goldmannová. Praha: Themis, 2001, s. 50.

probíhaly revoluce, kterými byl znechucen. Na jaře roku 1919 byl zajatecký tábor zrušen.⁶⁵ 13. dubna 1919 byl „republikánským ochranným oddílem“ proveden puč proti republice rad. Vše to financovala kontrarevoluční společnost Thule. Byla Komunisty vyhlášena „druhá“ komunistická republika rad. Všude v ulicích se nacházely ozbrojené jednotky, zásobování města bylo čím dál tím horší. Opět byly ministrem reichswehr (ozbrojené pozemní i námořní síly poválečného Německa) Noskem povolány úderné jednotky Freikorps, které spolu s vládními jednotkami 1. a 2. května 1919 Mnichov dobily a osvobodily.⁶⁶

Adolf Hitler dostal rozkaz, aby se zúčastnil informačního (objasňovacího) kurzu, který byl zřízen na mnichovské univerzitě, pro vojáky, kteří byli demobilizováni nebo se vrátili ze zajetí. Tento kurz měl vojákům přiblížit určité základy občansko-právního myšlení. „*Pro mne ležela hodnota celého kurzu v tom, že jsem zde dostal možnost poznat několik stejně smýšlejících kamarádů, se kterými jsem mohl důkladně prodiskutovat současnou stávající situaci.*“⁶⁷ Zde měl Adolf Hitler možnost ukázat svoje řečnické schopnosti, jeho talentu si všiml historik Karl Alexander von Müller. A. Hitler spolu s dalšími účastníky kurzu byl poslán do tábora Lechfeld k nacionálně propagandistické práci, aby zde promluvil k „infikovaným“ navrátilcům ze zajetí.⁶⁸

Po řečnickém úspěchu v táboře Lechfeld dostal 12. dubna 1919 A. Hitler pověření, aby se zúčastnil shromáždění *Německé dělnické strany* (Deutsche Arbeiterpartei – DAP, vznikla 5. ledna 1919), jejímž zakladatelem byl zámečník Anton Drexler. Shromáždění se konalo v pivnici Sternecker v místnosti nazývané „Lieberzimmer“, přednášel Gottfried Feder, člen společnosti Thule. A. Hitler ve své knize *Mein Kampf* uvádí, že shromáždění se zúčastnilo na 20 až 25 účastníků, kteří pocházeli ze spodních vrstev obyvatelstva. v diskuzi, která po přednášce následovala, jeden z účastníků požadoval odtržení Bavorska od zbytku říše a spojení Bavorska s německým Rakouskem (Deutsch – Österreich). „*To jsem již nemohl vydržet, ... přihlásil jsem se o slovo, abych tomuto*

⁶⁵ POOL, James. *Tajní spojenci Adolfa Hitlera*. Překlad Vladimír Kára. Praha: Práh, 1999, s. 22.

⁶⁶ SCHWARZWÄLLER, Wulf C. *Hitlerovy peníze: z chudého malíře miliardárem*. Vyd. 1. Překlad Marie Goldmannová. Praha: Themis, 2001, s. 51.

⁶⁷ HITLER, Adolf. *Můj boj: dva svazky v jednom*. Nezkrác. vyd. Překlad Slavomír Michalčík. Praha: Otakar II., c2000, s. 150.

⁶⁸ STEFFAHN, Harald. *Hitler*. Olomouc: Votobia, 1996, s. 54.

muži sdělil své mínění o tomto bodě. Měl jsem úspěch.“⁶⁹ Při odchodu z pivnice dostal Adolf Hitler od Antona Drexlera do ruky brožuru s názvem „Mé politické procitnutí“ (Mein politisches Erwachen), kterou A. Drexler sám napsal. o několik dní později dostal A. Hitler dopis s přijetím do Německé dělnické strany s prosbou o dostavení se na zasedání výboru strany, kde měl potvrdit své přijetí. Adolf Hitler váhal, jestli se má k této malé, neznámé straně přidat. Po dvoudenním strastiplném zvažování se rozhodl, že se stane členem *Německé dělnické strany*, k tomu obdržel provizorní členský průkaz s číslem sedm.⁷⁰

4.1 Adolf Hitler členem nacistické strany

Adolf Hitler se stal členem *Německé dělnické strany* (DAP) na podzim roku 1919. Jak již bylo řečeno, A. Hitler zvažoval, zda se stát členem malé, bezvýznamné strany, která disponovala finanční částkou 7 marek a 50 feniků. A. Hitler si původně chtěl založit svou vlastní politickou stranu, ale rozhodl se pro vstup do DAP-začátek Hitlerovi politické kariéry. A. Hitler se stal agitátorem⁷¹ strany DAP, to i přesto, že post agitátora byl protizákonný. Pro A. Hitler nastal čas, dát volný průběh svým myšlenkám, které se mu v hlavě zrodily již při pobytu ve Vídni. Svými řečnickými schopnostmi dokázal výbor strany přesvědčit o organizování větších schůzí, než byly ty doposud pořádané v hostincích u jednoho stolu. Sám A. Hitler se angažoval v psaní a rozdávání pozvánek. První schůze, na níž bylo odesláno a rozneseno několik desítek pozvánek, nedopadly podle představ.⁷² A. Hitler se k této situaci vyjádřil ve své knize *Mein Kampf*: „Úspěch byl žalostný.... ten večer jsme čekali na lidové masy, které se měly dostavit.... Bylo nás opět sedm, oněch starých sedm“.⁷³ Avšak A. Hitler spolu s ostatními členy strany se těmito nezdary nenechali odradit, pokračovali dál, své

⁶⁹ HITLER, Adolf. *Můj boj: dva svazky v jednom*. Nezkrác. vyd. Překlad Slavomír Michalčík. Praha: Otakar II., c2000, s. 158.

⁷⁰ Tamtéž, s. 162.

⁷¹ [Latina], člověk, který provádí nebo řídí agitaci, tj. přesvědčuje masy i jednotlivce o správnosti určitých idejí (programu) a získává je pro účast na nějaké společenské (politické, kulturní) činnosti.

⁷² SHIRER, William L. *Vznik a pád Třetí říše: historie hitlerovského Německa*. Dotisk. Praha: Naše vojsko, 2008, Historie a vojenství, s. 22.

⁷³ HITLER, Adolf. *Můj boj: dva svazky v jednom*. Nezkrác. vyd. Překlad Slavomír Michalčík. Praha: Otakar II., c2000, s. 258.

pozvánky si nechávaly tisknout v jednom mnichovském papírnictví. Účast na shromážděních se začal zvedat. Co se týče financí, byly pořádány sbírky v kruhu členů strany, které pomohly s financováním pronajatého sálu, který se nacházel v mnichovské Dvorní pivnici. V sále, který byl určen pro sto třicet osob se sešlo odhadem sto jedenáct posluchačů. A. Hitler svým třicetiminutovým proslovem doslova nadchl publikum, a zároveň jeho výzva k veřejné sbírce vynesla 300 marek do stranické pokladny.⁷⁴ Hitlerovy radikální projevy pokračovaly, do strany přicházeli noví uchazeči, shromáždění se účastnilo stále více posluchačů. A. Hitler o svých schopnostech řečnění již nepochyboval. Začal mít na vrch i ve straně, dokázal výbor strany utvrdit v tom, že vytýčená trasa jejich politické strany i přes menší neúspěchy na shromážděních, je ta správná. Přelom let 1919/1920 byl důkazem Hitlerových slov. Shromáždění se konalo každých čtrnáct dní, počty účastníků přesahovaly počet dvou set a stále rostl. A. Hitlerovi to již nestačilo, chtěl uspořádat masovou manifestaci, ale ve straně došlo k rozporům mezi straníky. Ostatní řečníci DAP spolu s A. Hitlerem začali vystupovat na jiných shromážděních jako diskusní řečníci, i přesto, že byli okamžitě vyhozeni, jejich záměr byl splněn – začala si jich všimnout širší veřejnost.⁷⁵

Úlohou Adolfa Hitlera v DAP byla odpovědnost za nábor nových členů a propagandu strany. Na začátku roku 1920 se A. Hitler spolu s A. Drexlerem chopil úkolu – vypracoval program strany, který obsahoval dvacet pět bodů. První větší úspěch na shromáždění v mnichovské pivnici se datuje na 24. února 1920, přišlo na dva tisíce posluchačů a byl zde poprvé představen nový program strany. Obsah programu se především týkal otázky antisemitismu, sjednocení všech Němců v říši, trestu smrti pro zloděje, lichváře a spekulanty, dále požadavek na zrušení versailleské a saint-germainské smlouvy⁷⁶ a poslední bod programu požaduje vytvoření silné, ústřední

⁷⁴ PELIKÁN, Libor. Politické příčiny a souvislosti zániku Výmarské republiky a nástupu nacismu v Německu. Brno, 2008. Diplomová práce. Masarykova univerzita, Pedagogická fakulta, Katedra Občanské výchovy.

⁷⁵ HITLER, Adolf. *Můj boj: dva svazky v jednom*. Nezkrác. vyd. Překlad Slavomír Michalčík. Praha: Otakar II., c2000, s. 266.

⁷⁶ Versailleská smlouva byla podepsána 28. Června 1919 a ukončila tak konflikt mezi státy Dohody a Německem. Například článek 51 zajišťoval navrácení Alsaska-Lotrinska Francii. Články 45 až 50 stanovily, že Sársko bude na 15 let dáno pod kontrolu Společnosti národů, poté proběhne plebiscit mezi Francií a Německem. Francie na tuto dobu získala sárské uhelné doly. Článek 331 prohlašoval splavné části Labe, Odry, Němenu a Dunaje za mezinárodní. Německá armáda byla zredukována na 100 000 mužů. Německo nesmělo vlastnit těžké zbraně, letectvo a ponorky Stavby námořnictva se snížily na 15 000 mužů. Německo se zavazovalo k reparacím, které měly nahradit válečné škody a pokrýt náklady s důchody, jež Dohoda stanovila pro oběti války.

vlády ve státě.⁷⁷ Každý z pětadvaceti bodů byl přijat velkým potleskem. Podle záznamu v *Mein Kampf* byl A. Hitler se výsledkem shromáždění spokojen, uvedl: ... „*věděl jsem, že do německého lidu vnikly základní směrnice nového hnutí, které už se nikdy nedají zapomenout*“.⁷⁸ Nejen, že byl představen nový program strany, ale i samotný název strany byl změněn na *Národně socialistická německá dělnická strana* (Nazionalsozialistische Deutsche Arbeiterpartei – NSDAP). a zároveň v tom samém roce A. Hitler zhotovil symbol strany – Hákový kříž. Hákový kříž, svastika či Hakenkreuz nebyl znak, který by si A. Hitler sám vymyslel. Hákový kříž je velmi starým symbol, se kterým se lze setkat v různých částech světa. Je považován za náboženský symbol v hinduismu, džinismu a buddhismu. Původní význam symbolu je štěstí, a díky tomu byl hákový kříž například ve Spojených státech amerických používán v emblémech vojenských jednotek nebo civilních organizací aniž by to mělo jakoukoli souvislost s nacisty.⁷⁹

Hákový kříž se stal ve dvacátých letech 20. Století znakem nacismu a antisemitismu. Není možné s přesností říci, kdo je autorem vlajky s hákovým křížem. V *Mein Kampf* se za autora znaku považuje sám Adolf Hitler. Ale historici se shodují, že možným autorem hákového kříže jako symbol vlajky NSDAP byl zubař Friedrich Krohn. Avšak A. Hitler toto tvrzení potvrdil „*svastika se nacházela na mnoha projektech, jež navrhovali členové strany a jistý dentista ze Sternbergu předložil návrh vlajky, který nebyl vcelku špatný a velmi se podobal mému.*“⁸⁰ „*Ačkoli nebyl prvním, kdo jej (hákový kříž) navrhl jako partajní znak, zajistil jeho přijetí a učinil z něho hlavní ikonu antisemitismu. A byl to on, kdo rozhodl, aby na lící straně směřoval doprava a nikoli doleva. Také rozhodl o jeho barevném provedení*“.⁸¹ Co se týče barev, měl A. Hitler jasnou představu. Černý hákový kříž s rameny zahnutými na pravou

⁷⁷ SHIRER, William L. *Vznik a pád Třetí říše: historie hitlerovského Německa*. Dotisk. Praha: Naše vojsko, 2008, Historie a vojenství, s. 24.

⁷⁸ HITLER, Adolf. *Můj boj: dva svazky v jednom*. Nezkřác. vyd. Překlad Slavomír Michalčík. Praha: Otakar II., c2000, s. 269.

⁷⁹ HISTORIE-KRASNAVEDA. Hákový kříž. In Blogger [online]. 2010-4-17. Dostupné z: <http://historie-krasnaveda.blog.cz/1004/hakovy-kriz>.

⁸⁰ SHIRER, William L. *Vznik a pád Třetí říše: historie hitlerovského Německa*. Dotisk. Praha: Naše vojsko, 2008, Historie a vojenství, s. 25.

⁸¹ SPOTTS, Frederic. *Hitler a síla estetiky*. 1. vyd. Praha: Epoque, 2007, s. 59.

stranu byl zasazen do bílého kruhu na červeném pozadí. Každá z barev měla jiný význam: „červená barva představovala socialistické zásady strany, bílá – její nacionalistické zásady, kříž symbolizoval vítězství árijské rasy.“⁸²

⁸² *Adolf Hitler*. Překlad Jiří Brož. Praha: Naše vojsko, 2010, Vojenské dějiny ve fotografii. s.31.

5 Finanční kapitál NSDAP a Adolfa Hitlera

5.1 Thulská společnost

Thulská společnost, zkráceně jen Thule, byla založena roku 1918 Rudolfem von Sebottendorfem a Hermannem Pohlem na principu tajných lóží. Tato "tajná" společnost navenek působila jako literární kroužek, který se zabýval německými dějinami a obyčejí. Do společnosti mohli vstoupit jen ti nejlepší, především právníci, universitní profesori, soudci, lékaři, aristokraté z řad Wittelsbachů, bohatí obchodníci jako Walterspielové a vědci. Členem Thule se mohl stát jen ten, kdo prokázal svou rasovou čistotu až po tři generace. Znakem společnosti byla svastika s dýkou, hesla, které společnost Thule hlásala zněly: „*Pamatuj na své germánství! Neposkvrň svou krev!*“⁸³

Společnost Thule se věnovala propagandistické kampani, při které byly rozdávány antisemitské a antikomunistické letáky, společnost chtěla získat přízeň dělníků, proto byl pověřen Karl Harrer úkolem, založit politickou dělnickou stranu a za předsedu strany zvolit "obyčejného" člověka, tímto byl na post předsedy Německé dělnické strany dosazen zámečník Anton Drexler. Historici se ve svých knihách shodují, že Thulská společnost stála za zrodem *Německé dělnické strany* v roce 1919. James Pool ve své knize *Kdo financoval nástup Hitlera k moci 1919-1933* uvedl, že po vraždě několika významných členů společnosti, se začaly šířit informace o tom, že Thulská společnost existuje a jejími členy jsou významní lidé. „*Vzhledem k Hitlerově úloze armádního agenta a vzhledem k jeho zájmu o antisemitské politické proudy je pravděpodobné, že věděl o podpoře, které se nově založené nevýznamné Německé dělnické straně od této společnosti dostává.*“⁸⁴

Společnost Thule mimo jiné vlastnila a vydávala list „*Münchner Beobachter*“, který byl později v roce 1919 přejmenován na „*Völkischer Beobachter*“ (volně přeloženo jako Rasový pozorovatel). Noviny v roce 1920 koupil Adolf Hitler, učinil tak velký krok pro NSDAP na cestě k moci. Akcie tohoto antisemitského listu vlastnili Käthe

⁸³ POOL, James. *Kdo financoval nástup Hitlera k moci, 1919-1933*. Překlad Radek Uhlíř. Praha: Práh, 1998, s.28.

⁸⁴ Tamtéž, s. 30.

Bierbaumerová, Dora Kunzová, Gottfried Feder, Wilhelm Gutberlet a majitel papírny Theodor Heuss. Ovšem noviny se dostaly na hranici bankrotu, akcionáři se domluvili na částce 120 000 marek, za kterou byli ochotni noviny spolu s nakladatelstvím Franze Ehera prodat. 60 000 marek získal Dietrich Eckart prostřednictvím úvěru od generála von Eppa, který tuto část Eckertovi poskytl z tajného fondu říšské branné moci v podobě osobního dlužního úpisu. NSDAP nechtěla poskytnout finanční prostředky na zbývající část sumy 120 000 marek, proto A. Hitler musel jednat. Požádal o pomoc Gottrfieda Grandela, který již v minulosti straně finančně vypomohl. G. Grandel zaplatil 55 000 marek v hotovosti akcionářkám Käthe Bierbaumerové a Doře Kunzové. Darováním svých akcí A. Hitlerovi G. Gutberlet zajistil zbylých pět tisíc marek.⁸⁵ A. Hitler získal pro NSDAP *Völkischer Beobachter* a svého dávného přítele Maxe Amanna, kterému nabídl post jednatele NSDAP a zároveň vedoucím vydavatelství novin. Díky Amannovým schopnostem a zkušenostem z předešlého zaměstnání a hlavně díky kontaktům v Thulské společnosti, dokázal pro NSDAP vyjednat krátkodobé půjčky a v několika případech dokázal vyjednat odložení splátek, kdy šlo o přežití či záchranu před bankrotem *Völkischer Beobachter*.⁸⁶

Některé historické prameny jsou v rozporu ohledně členství Adolfa Hitlera, Dietricha Eckerta, Gottfrieda Federa či Rudolfa Hesse v Thulské společnosti. Philippe Valode ve své knize *Hitler a tajné společnosti* píše: „*Dietrich Eckart, člen společnosti Thule ...*“⁸⁷ o Rudolfu Hessovi se Wulf C. Schwarzwäller zmiňuje: „*Mladý Rudolf Hess, rovněž člen společnosti Thule, ...*“⁸⁸ Jiný zdroj uvádí: „*K Thule se váže mnoho mýtů jako např., že jeho členem byl Adolf Hitler a jiní vedoucí představitelé Třetí říše. Hitler byl stejně jako např. Gottfried Feder, Alfred Rosenberg, Dietrich Eckart či Rudolf Hess, pouze hostem Thule.*“⁸⁹

⁸⁵ SCHWARZWÄLLER, Wulf C. *Hitlerovy peníze: z chudého malíře miliardářem*. Vyd. 1. Překlad Marie Goldmannová. Praha: Themis, 2001, s. 70.

⁸⁶ POOL, James. *Kdo financoval nástup Hitlera k moci, 1919-1933*. Překlad Radek Uhlíř. Praha: Práh, 1998, s. 48.

⁸⁷ VALODE, Philippe. *Hitler a tajné společnosti*. Vyd. 1. Praha: Knižní klub, 2010, s. 38.

⁸⁸ SCHWARZWÄLLER, Wulf C. *Hitlerovy peníze: z chudého malíře miliardářem*. Vyd. 1. Překlad Marie Goldmannová. Praha: Themis, 2001, s. 65.

⁸⁹ WOLF. Společnost Thule a její úloha v národovědeckém hnutí. In: Ariosofie. Dostupné z: <http://ariosofie.sweb.cz/Thule.HTM>.

5.2 Inlace

Postupně od roku 1921 sužovala Německo inflace, a to díky podmínkám Versaillské smlouvy. Kurs marky v předválečné době činil 4 zlaté marky za dolar, to se rovnalo dvaceti markám za dolar. Od poloviny roku 1921 inflace nabyla na růstu, 75% a stále rostla. V listopadu 1921 se kurs pohyboval 180 marek za dolar, to byl alarmující údaj, který předčil kurs z roku 1922, ten činil 400 marek za dolar. Ceny v Německu prudce rostly, obyvatelé byli značně nespokojeni se současným stavem státu a s vládou, a to nahrávalo Hitlerově straně. Do strany vstupovalo více lidí, a to znamenalo více členských příspěvků pro stranickou pokladnu. James Pool k tomu napsal: „*Jak se horšila ekonomická situace Německa, zlepšovala se finanční situace nacionálně socialistické strany*“.⁹⁰

Inflace v Německu využil i Adolf Hitler, jelikož papírová německá marka ztrácela na hodnotě, ale i přesto se jí mohly platit dlužné částky v jejich nominální výši, ale pouze v tom případě, nebyly ve smlouvě výslovně dohodnuty splátky v tvrdých valutách. V tomto případě mohl A. Hitler jednat takto: „*Amann radil Hitlerovi, aby skoupil všechny podíly Völkischer Beobachter a nakladatelství Franz Eher a stal se jejich výlučným vlastníkem. Potřebuje jen na to pár dáreků svých bohatých příznivců ve valutách a zbaví se pár švestek dluhů u armády a Grandela*“.⁹¹ Od koho Adolf Hitler získal zmíněné dary v devizách, již není možné zjistit. Co ale jisté je, je částka 666 amerických dolarů. Tato částka představuje Hitlerův dluh 120 000 marek za *Völkischer Beobachter*, a zaplacením této částky v devizách se z A. Hitlera stal výhradní vlastník novin.

Inflace neustávala, naopak v roce 1922 rostla mnohem rychleji než v předchozím roce, dolar stál 4450 marek. Již zmíněná Versaillská smlouva obsahovala válečné reparace Německa, ty činily částku 132 miliard zlatých marek. Reparace byly pouze splatné v devizách s pevnou měnou nebo ve zlatě. Proto Říšské bance nezbývalo nic jiného, než použít zlaté rezervy a vyměnit je na mezinárodním trhu za devize. Muselo se

⁹⁰ POOL, James. *Kdo financoval nástup Hitlera k moci, 1919-1933*. Překlad Radek Uhlíř. Praha: Práh, 1998, s.52.

⁹¹ SCHWARZWÄLLER, Wulf C. *Hitlerovy peníze: z chudého malíře miliardářem*. Vyd. 1. Překlad Marie Goldmannová. Praha: Themis, 2001, s. 77.

tisknout mnohem více papírových bankovek, které během chvíle stále ztrácely hodnotu.⁹²

11. ledna 1923 bylo obsazeno Porúří francouzskou armádou, a to pod záminkou nedodání 200 000 metrů reparačních telegrafních sloupů, které mělo Německo pravidelně dodávat. S reparacemi se Německo zpozdilo, dodalo pouze 65 000 metrů, k vpadnutí francouzských vojsk do Porúří postačila záminka o nedodání oněch 135 000 metrů telegrafních sloupů. Německo nebylo se svou malou armádou schopné bránit se, vláda byla nucena nařídít kampaň "pasivní rezistence".⁹³ Vláda byla nucena uzavřít všechny výrobní závody v průmyslové oblasti Porúří, a tím přišli o práci statisíce dělníků, kteří byli v tu chvíli závislí na finanční podpoře státu. Zvýšením tisku bankovek, den ode dne marka ztrácela na hodnotě, popsal to ve své knize Wulf C. Schwarzwäller: „1. února stál dolar 41 500 marek. Denně se tisklo 75 miliard marek. Na jejich zhotovení pracovalo dva tisíce tiskáren a tři sta papíren. 22. května stál dolar 57 000 marek, o měsíc později 136 000 marek. Za litr mléka zaplatil 8. července německý spotřebitel 4000 marek. 25. července vyletěl dolar na 600 000 marek. Od této chvíle stoupaly ceny po hodinách a dělníci dostávali mzdu každý den. u bran továren čekaly manželky a běhaly s výplatou do nejbližšího obchodu, aby měla rodina vůbec něco k večeři“.⁹⁴ Jedni z mála, pro které byla inflace výhodná byli velkopodnikatelé, jejich hypotéky byly vyplaceny, odkoupeny všechny cenné papíry a inflační marky smazaly všechny existující dluhy. A. Hitler při jednom z mnoha svých projevů apeloval na posluchače se slovy: „Věřte mi, naše bída bude ještě horší!... lotři a podvodníci přežijí – malí i velcí! Důvod? Stát samotný je ten největší podvodník a gauner. Je to stát lupičů!“⁹⁵ V srpnu 1923 vlivem inflace dosáhl kurs dolaru hranici milionu. Výše kursu se den ode dne stále stupňoval, až dosáhl hranice 40 miliard marek za dolar a například chléb bylo možné koupit za 520 miliard marek, jeden výtisk *Völkischer Beobachter* stál osm miliard marek.

⁹² SCHWARZWÄLLER, Wulf C. *Hitlerovy peníze: z chudého malíře miliardářem*. Vyd. 1. Překlad Marie Goldmannová. Praha: Themis, 2001, s. 78.

⁹³ Pasivní rezistence: Nepřímá forma odporu, například snížením pracovního výkonu, pedantským dodržováním předpisů.

⁹⁴ SCHWARZWÄLLER, Wulf C. *Hitlerovy peníze: z chudého malíře miliardářem*. Vyd. 1. Překlad Marie Goldmannová. Praha: Themis, 2001, s. 81.

⁹⁵ POOL, James. *Kdo financoval nástup Hitlera k moci, 1919-1933*. Překlad Radek Uhlíř. Praha: Práh, 1998, s.56.

Adolf Hitler a ostatní členové strany NSDAP již nepřijímali dary v papírových markách, pouze jimi spláceli dlužné částky. V nastalé situaci, díky hyperinflaci měl Adolf Hitler výhodu. Jelikož hodnotu mělo jen zlato, šperky a devizy, byl A. Hitler ve výhodě, díky darům od bohatých vlivných dam. Důkazem toho je smlouva s obchodníkem Richardem Frankem z berlínské firmy „Korn-Krank“: *„Jako jistinu za půjčku 60 000 švýcarských franků převádí pan Adolf Hitler na pana Richarda Franka vlastnictví cenných předmětů, deponovaných u bankovního domu Heinrich Eckert v Mnichově, a to: jednoho smaragdového přívěsku s platinou a brilianty; jednoho briliantového prstenu (solitér); briliantů vsazených do stříbra; jednoho prstenu 14kar. zlato; benátské krajky, šest a půl metrů dlouhé a jedenáct a půl centimetrů široké (17. století); španělské přehozy na klavírní křídlo z červeného hedvábí vyšívané zlatem“.*⁹⁶

Konec inflace se datuje na listopad 1923. Kurs dolaru byl nuceně fixován na 4,2 bilionech papírových marek. Byla zahájena výměna bankovek za nové rentové marky v poměru bilion ku jedné. Kvůli této výměně byla i založena nová Německá rentová banka. Pro Výmarskou republiku a její občany tímto svitla nová naděje a prožívali malý "hospodářský zázrak".⁹⁷

5.3 Finanční dary, půjčky, honoráře

Otázku, kde Adolf Hitler bral peníze na své živobytí, si pokládal v té době skoro každý. A. Hitler nebyl veden jako zaměstnanec strany s oficiálním platem – měl k tomu své důvody, jak už bylo v předchozích kapitolách řečeno, A. Hitler měl problémy s podřizováním se autoritě, a to platilo i v tomto případě. Dokud nebyl stranickým vůdcem, nechtěl být veden ani jako zaměstnanec strany, který by musel poslouchat pokyny nadřízených. Můžeme se jen domnívat, jestli i po odchodu z armády zůstal placen jako důvěrník zpravodajského oddělení. Podle Wulfa C. Schwarzwällera, který se ve své knize zmiňuje: *„Existují poznatky, že mu kapitán Röhm,... často bez kvitance⁹⁸ vyplácel různě vysoké sumy z tajného velitelství reichswehru“.*⁹⁹ Dalším

⁹⁶SCHWARZWÄLLER, Wulf C. *Hitlerovy peníze: z chudého malíře miliardářem*. Vyd. 1. Překlad Marie Goldmannová. Praha: Themis, 2001, s. 82.

⁹⁷ Tamtéž, s. 90.

⁹⁸ Kvitance - listina, kterou věřitel vydá na žádost dlužníkovi o potvrzení splnění dluhu (kvitanci); vyznačí se zde jméno dlužníka i věřitele, předmět plnění a místo a čas, kde a kdy byl dluh plněn.

Hitlerovým příjmem byly honoráře za jeho projevy, které se uskutečnily k členům jiných organizací, ne ke straně NSDAP. Honoráře se odvíjely od příjmu ze vstupného a darů. K tomu se vyjádřil Wulf C. Schwarzwäller ve své knize: „*Traduje se, že jednou vystupoval na schůzi tehdy ještě nezávislé Německo-socialistické strany v Norimberku a byl velmi nespokojen, když v obálce, kterou mu diskrétně předal Julius Streicher, našel pouhých 600 marek. Po prudké hádce zvýšil Streicher honorář na tisíc marek*“.¹⁰⁰ Důležitou osobou pro Adolfa Hitlera byla Helena Bechsteinová, manželka slavného spolumajitele továrny na výrobu klavírů C. Bechstein, Edwina Bechsteina, kterou ohromil svým řečnickým nadáním při rozhovoru o politice. Helena Bechsteinová byla věrnou přítelkyní A. Hitlera, posílala nejen jemu pro osobní potřebu, ale i jeho straně NSDAP bohaté dary. Podle tvrzení Zeiten Schrift měla paní H. Bechsteinová Adolfu Hitlerovi poskytnout 45 000 marek jako půjčku, která byla splácena po vzájemné dohodě.¹⁰¹ Po nezdařilém mnichovském puči se k tomu Helena Bechsteinová vyjádřila: „*Vedle pravidelné finanční podpory, kterou poskytoval můj manžel NSDAP, jsem i já věnovala panu Hitlerovi značné prostředky, ale ne formou peněz. Spíše jsem mu dávala umělecké předměty, které mohl zhodnotit, s výslovnou poznámkou, že s nimi může naložit zcela podle libosti*“.¹⁰² Adolf Hitler měl nějaké kouzlo či velmi dobrý vliv na bohaté, vlivné a zralé ženy, které jím byly doslova okouzleny. Většina těchto bohatých dam se staly Hitlerovými stoupenkyněmi, které mu často poskytovaly nejen finanční dary, ale i hmotné, většinou umělecké předměty vyšších hodnot. Historik Ian Kershaw se ve své knize *Hitler* o paní Bechsteinové zmiňuje se slovy: „*Bechsteinová věnovala straně klenoty jako záruku na 60 000 švýcarských franků, které si mohl Hitler v září 1923 půjčit od jednoho berlínského obchodníka s kávou*“.¹⁰³ Kromě Heleny Bechsteinové to byla i manželka známého nakladatele Huga Bruckmanna, rozená rumunské kněžna Elsa Kantakuzenová. Sama měla dost velké jmění na to, aby poskytovala Adolfu Hitlerovy velkorysé dary.¹⁰⁴

⁹⁹ SCHWARZWÄLLER, Wulf C. *Hitlerovy peníze: z chudého malíře miliardářem*. Vyd. 1. Překlad Marie Goldmannová. Praha: Themis, 2001, s. 64.

¹⁰⁰ Tamtéž, s. 64.

¹⁰¹ http://www.zeitenschrift.com/artikel/wer-finanzierte-hitler#.U2oFavI_un-.

¹⁰² POOL, James. *Kdo financoval nástup Hitlera k moci, 1919-1933*. Překlad Radek Uhlíř. Praha: Práh, 1998, s. 67.

¹⁰³ KERSHAW, Ian. *Hitler: 1889-1936* : Hybris. Vyd. 1. Překlad Pavel Vereš. Praha: Argo, 2004, s. 191.

¹⁰⁴ Tamtéž, s. 67.

Dne 22. listopadu 1922 se jednoho z Hitlerových projevů zúčastnil Ernst (Putzi) Hanfstaegl, jehož zámožná rodina vlastnila umělecké nakladatelství v Mnichově. E. Hanfstaegl byl odpůrcem komunismu a Hitlerovým projevem byl ohromen, zanedlouho vstoupil do strany NSDAP. Při rozhovoru, který mezi sebou A. Hitler s E. Hanfstaeglem vedli, se A. Hitler zmínil, že neměl dostatek prostoru pro své myšlenky ve *Völkischer Beobachter*, a to z toho důvodu, že noviny vycházely pouze jednou za týden jako čtyřstránkový antisemitský plátek. Ještě k tomu stačil dodat informace o krachující mnichovské tiskárně, kde byly na prodej dvě americké rotačky, které ale nebyly možné zaplatit v papírových markách, nýbrž v hodnotných devizách. James Pool ve své knize cituje E. Hanfstaegla: „*Muselo to být onoho večera, kdy jsem se rozhodl poskytnout podstatnější příspěvek*“.¹⁰⁵ E. Hanfstaegel přispěl částkou asi 1 500 dolarů, které dostal za svůj podíl na rodinné umělecké galerii v New Yorku, jako bezúročnou půjčkou, která představovala poměrně vysokou částku po převodu na podhodnocené marky. V roce 1922 byl kurz marky 400 marek za jeden dolar, znamenalo to začátek inflace.

Adolf Hitler byl v pozici obstaravatele peněz nejen pro sebe, ale také pro svou stranu NSDAP. Je známo, že když dostal hotovost do ruky, nikdy se nevyžadovaly ani nedávaly kvitance, tudíž bylo rozhodnutí na A. Hitlerovi, jakou částku odevzdá do stranické pokladny a jakou částku si nechá pro svoje vlastní potřeby.

5.4 Finanční dary ze zahraničí

Důležitou roli pro stranu NSDAP sehrál Max Erwin von Scheubner-Richter, který na podzim roku 1920 do strany vstoupil. Tento muž se zdržel v pozadí, mimo celkové dění ve straně, ale přesto dokázal podle historických pramenů získat pro A. Hitlera a jeho stranu podstatnou sumu peněz. Sám byl velmi bohatým mužem, tudíž měl ve svém okolí mnoho vlivných a bohatých lidí, jako byli například bavorští aristokraté, velkopodnikatelé, bankéři, vlastníci těžkého průmyslu a emigranti především z Ruska jako byla velkokněžna Victoria, choť pretendenta ruského trůnu velkoknížete Kirilla Vladimiroviče Romanova. Velkokněžna chovala velké sympatie k Adolfu Hitlerovi a soukromě mu darovala několik svých klenotů, které měly mít hodnotu

¹⁰⁵ POOL, James. *Kdo financoval nástup Hitlera k moci, 1919-1933*. Překlad Radek Uhlíř. Praha: Práh, 1998, s.53.

několika desítek tisíc marek. Z peněz, které velkokníže Kirill původně určil pro generála Ludendorffa, část putovala na konto NSDAP. Dalšími štedrými byli ruští průmyslníci, převážně naftaři z Kavkazu. Aristokratka Gertruda von Seidlitz přispěla do stranické pokladny NSDAP prostřednictvím cenných papírů a akcií ze zahraničí.¹⁰⁶ Mezi štedré sponzory a členy strany NSDAP patřila i Winifred Wagnerová, manželka Siegfrida Wagnera, syna Richarda Wágnera, jenž byl oblíbence Adolfa Hitlera. Paní Winifred Wagnerová se stala osobní přítelkyní A. Hitlera a jak jen to bylo možné, měla snahu za použití svého zvučného jména sehnat potřebné finanční dary pro stranu. Podle policejního šetření, které nedospělo k úplnému závěru, se můžeme domnívat, že k průmyslníkům, kteří přispívali NSDAP, patřili i A. Borsing, výrobce lokomotiv, a výrobce automobilů Daimler. Peníze přicházely i od švýcarských mecenášů, kteří sympatizovali s nacismem, prostřednictvím doktora Emila Gansera, berlínského lékárníka, v hodnotě 33 000 švýcarských franků. o další finanční injekci ze Švýcarska se zasloužil sám Adolf Hitler v roce 1923, kdy se vrátil s finančním obnosem, který obsahoval švýcarské franky a americké dolary. Pozadu nezůstávali ani stoupenci pravice z Francie, kteří poskytli 90 000 zlatých marek skrze kapitána Karla Mayra, ochránce A. Hitlera. Můžeme se domnívat, že i sám Karl Mayr daroval určitý finanční obnos straně NSDAP.¹⁰⁷ Určité finanční částky pocházely i z Československa a Rakouska, kde několikrát A. Hitler vystoupil se svým projevem před nacionalistickými skupinami. Honoráře, které v těchto zemích A. Hitler získal, nebyly až tak velké, ale díky inflaci, která v té době postihla Německo, se hodnota honorářů zvedla. Při nakupování kancelářského nábytku do nových prostor novin *Völkischer Beobachter* si měl prodavač všimnout Hitlerovo obnosu v peněžence, měl tam české bankovky, k tomu se A. Hitler měl podle Konrada Heidena, vyjádřit: „*Socialisté chtějí pořad vědět, kde bereme peníze. Tady vidíte, odkud přicházejí. Němci z celého světa nám posílají zahraniční měnu, protože jsme se objevili na scéně a oni začali znovu věřit v Německo*“.¹⁰⁸

¹⁰⁶ KERSHAW, Ian. *Hitler: 1889-1936* : Hybris. Vyd. 1. Překlad Pavel Vereš. Praha: Argo, 2004, s. 193.

¹⁰⁷ Tamtéž, s. 193.

¹⁰⁸ HEIDEN, Konrad.. *Adolf Hitler - cesta k moci*. Vyd. Agnes Burdová a Vladimír Kořínek. Překl. Peter, 2002, s. 122.

Spolupráce s B. Mussolinim

První kontakt mezi nacisty a fašisty se uskutečnil v září 1922, kdy se sešel Kurt Lüdecke s Mussolinim. K. Lüdecke vysvětlil B. Mussolinimu celou politickou situaci v Německu, jelikož v té době neměl B. Mussolini žádné informace o Adolfu Hitlerovi. B. Mussolini sympatizoval s informacemi, které se mu od Kurta Lüdeckeho dostaly, avšak neměl tu "oficiální moc", aby mohl nějakým způsobem A. Hitlerovi a jeho straně NSDAP vypomoci: „*Lüdecke vysvětloval, že z ústavní pozice předsedy italské vlády, která udržovala s berlínskou vládou přátelské vztahy, nemohl Mussolini samozřejmě „oficiálně“ podpořit zástupce protivládní strany*“.¹⁰⁹ Podle internetového portálu Zeiten Schrift měli nacisté z Itálie obdržet asi 50 000 marek. Kurt Lüdecke neměl žádný důvod, aby prozradil nacistické finanční sponzory, prohlásil, že „italská vláda nacisty nijak „oficiálně“ nepodpořila. Je možné, že K. Lüdecke lhal o tom, jestli Mussolini ať oficiálně či neoficiálně podpořil nacisty. Pro B. Mussoliniho bylo zřejmé, že diskrétní a skryté metody jsou potřebné k vnitřnímu oslabování nepřátel. Podle Jamese Poola existují tři zdroje, které potvrzují Mussoliniho finanční podporu nacistům: „*André Francois-Poncet, jenž byl ve třicátých letech odborníkem na německou zahraniční politiku a ministrem umění diplomatických intrik... uvádí, že nacisté byli finančně podporováni italskými fašisty. Generál SS Karl Wolff... za druhé světové války sloužil v Itálii jako jeden z nejvyšších velitelů německých sil, si je naprosto jist tím, že Mussolini dával nacistům před příchodem k moci peníze... vysoce postavený úředník výmarské republiky Otta Braun, tvrdil, že má důkazy o tom, že nacisté dostávali od fašistů peníze i po puči v roce 1923. Braun řekl Hermannu Ullsteinovi, ... že Mussolini poskytl Hitlerovi peníze, které mu dopomohly k prvním volebním úspěchům*“.¹¹⁰ Pruský ministerský předseda Otto Braun se vyjádřil k italské finanční výpomoci Adolfu Hitlerovi, kterou odhadoval na 18 milionu marek: „*A. Hitler přijímal obrovské sumy z Itálie. Převod peněz vedl přes švýcarskou banku do Mnichova*“.¹¹¹ Věrohodných důkazů o tom, že fašisté, respektive Benito Mussolini finančně podporoval nacisty je

¹⁰⁹ POOL, James. *Kdo financoval nástup Hitlera k moci, 1919-1933*. Překlad Radek Uhlíř. Praha: Práh, 1998, s. 185.

¹¹⁰ Tamtéž, s. 187.

¹¹¹ http://www.zeitenschrift.com/artikel/wer-finanzierte-hitler#.U2oFavI_un-.

podle historiků zřejmě dostatek. James Pool se k tomuto tématu vyjádřil vhodným příspěvkem: „*To, že několikrát nacistům dal peníze, však neznamena, že byl ochoten jim přispívat, kdykoli jej požádali. Mussolini dával peníze jen tehdy, když to bylo pro něj účelné a odpovídalo to zájmům italské zahraniční politiky*“.¹¹²

Henry Ford a NSDAP

James Pool cituje slova historika Konrada Heidena: „O tom, že Henry Ford, slavný výrobce automobilů, dával nacionálním socialistům přímo či nepřímo peníze, nemůže být nejmenších pochyb“.¹¹³ Pro toto tvrzení existuje několik přesvědčivých důkazů. Henry Ford měl hned několik důvodů sympatizovat s názory Adolfa Hitlera. Oba dva sdíleli stejný názor na židy tedy antisemitismus. Předem by mělo být důrazně upozorněno na to, že neexistují důkazy o tom, že by společnost Ford Motor Company finančně podporovala Adolfa Hitlera. Pokud tady doopravdy nějaká finanční podpora existovala, potom jenom přímo od samotného Henryho Forda a ne od jeho společnosti. Hlavní důvod, proč nejspíš Henry Ford finančně podporoval nacisty, byla snaha o podporu organizace či hnutí, které bojovalo proti židům. Údajně Fordovo financování nacistů probíhalo v utajení před veřejností, Henry Ford se chtěl vyvarovat prokazatelnému spojení svého jména s radikální antisemitskou stranou. Na druhé straně i nacisté nestáli o žádné veřejné předávání finančních darů a jejich zásadou bylo ponechat všechny velké a vlivné sponzory strany v naprosté anonymitě. Díky této opatrnosti je v dnešní době velmi obtížné získat relevantní informace o skrytém sponzorování NSDAP. Ale i přesto, existují nepřímé důkazy z důvěryhodných zdrojů o finanční spolupráci H. Forda a A. Hitlera. Takovým důkazem by mohl být dopis, psaný ve dvacátých letech Erhardem Auerem pro presidenta Eberta: „*Bavorský sněm má již dlouho informace, že Hitlerovo hnutí je částečně financováno americkým antisemitou ... Henry Fordem*“.¹¹⁴ Avšak v té době nebyly E. Auerem předloženy žádné důkazy, a pokud někdy existovaly, pravděpodobně byly nacisty zničeny.

¹¹² POOL, James. *Kdo financoval nástup Hitlera k moci, 1919-1933*. Překlad Radek Uhlíř. Praha: Práh, 1998, s. 187.

¹¹³ Tamtéž, s. 87.

¹¹⁴ Tamtéž, s. 87.

Budeme-li pracovat s verzí, že opravdu Henry Ford ze svého soukromého účtu financoval nacisty v Německu, pak tedy vystává otázka, jak ten převod peněz probíhal. Obě dvě strany neměly nejmenší zájem o to, aby o transakcích věděla široká veřejnost. Nabízí se hned několik způsobů převodu peněz, a to přes prostředníka nebo agenta až po několik možných prostředníků. Nejsou známy žádné důvěryhodné informace o těchto prostřednících, pak tedy následující věty by měly být brány s rezervou. Jedni z prostředníků mezi A. Hitlerem a H. Fordy mohli být ruští emigranti, jeden z nich se jmenoval Boris Brasol, který měl pracovat na vysoké pozici v tajných službách Spojených států amerických. Díky této pozici mohl být ideálním člověkem pro skryté finanční transfery. James Pool ve své knize cituje Normana Hapgooda, který měl napsat několik článků právě o politických stycích Henry Forda: „*Viděl jsem písemné doklady o tom, že Boris Brasol dostával peníze od Henry Forda*“.¹¹⁵ Vše ale bylo dobře promyšlené, B. Brasol měl akceptovatelný důvod jezdit do Německa s penězi, byl totiž vyslancem velkovévody Kirilla Vladimiroviče, o kterém jsem se již zmiňovala v předchozích kapitolách. Velkovévoda Kirill není jediným, ke kterému vedla spojitost mezi Adolfem Hitlerem, Henry Fordem ve Spojených státech amerických. V tomto spojení měla údajně figurovat i Winifred Wagnerová, která se při rozvoru s Henry Fordem měla snažit od něj získat nějakou finanční podporu pro A. Hitlera. Během tohoto rozhovoru se měl Henry Ford vyjádřit, že již v minulosti Adolfu Hitlerovi finančně vypomohl.

Dohledat přesné částky, které měl Adolf Hitler od Henryho Forda obdržet, nejsou známé nebo těžko dohledatelné, vzhledem k tomu, že jak H. Ford, tak nacisté si své finanční pohyby hlídali. Jedni z mála, kteří uvádějí číselnou částku, jsou autoři televizního seriálu *Apokalypsa druhé světové války*. Isabelle Clarke a Daniel Costelle shlédli několik tisíc hodin filmů a dokumentů z archivů celého světa a dali dohromady knihu, kde předkládají zcela nový pohled na toto téma. V knize *Apokalypsa Hitler* je uvedeno: „*Patologický antisemita Henry Ford významně pomáhal NSDAP tím, že jí*

¹¹⁵ POOL, James. *Kdo financoval nástup Hitlera k moci, 1919-1933*. Překlad Radek Uhlíř. Praha: Práh, 1998, s. 88.

*přenechával veškerý zisk z prodeje svých automobilů v Německu... Hitler od něj ke každým narozeninám dostával osobní dar ve výši 50 000 dolarů... “.*¹¹⁶

Fritz Thyssen, Emil Kirdof, Adolf Hitler a NSDAP

Fritz Thyssen byl dědicem ocelářského impéria Thyssenů a předsedou správní rady Spojených oceláren (Vereinigte Stahlwerke). Spolu s otcem byl F. Thyssen několikrát zatčen a vězněn příslušníky komunismu. To mohl být jeden z hlavních důvodů, proč F. Thyssen finančně podporoval A. Hitlera a některé členy strany NSDAP, chtěl se údajně vyvarovat nástupu "rudého teroru". Později ve své knize, kterou cituje James Pool, napsal: *„Vzpomínka na ty dny mě později silně ovlivnila, když jsem nabídl pomoc nacionálnímu socialismu, neboť ten podle mého mínění mohl vyřešit naléhavé průmyslové a sociální problémy... Německa“.*¹¹⁷

Fritz Thyssen měl podle historických zdrojů v říjnu 1923, předat generálu Ludendorffovi částku sto tisíc zlatých marek (nebyly to inflační bankovky, ale zlaté mince, suma činila přibližně osm milionů korun). Částka měla být rozdělena mezi nacistickou stranu a jednotku Freikorps Oberland. Později roku 1928 měl F. Thyssen přispět, podle jeho slov, částkou 250 000 marek prostřednictvím holandské banky na pořízení nového sídla ústředí strany. Podle zpravodajského hlášení z výslechu Fritze Thyssena, které ve své knize uvádí James Pool, si F. Thyssen myslel, že by mohl mít nějaký vliv na nacistickou politiku: *„Zvolil jsem holandskou banku, protože jsem se ve svém postavení nechtěl zaplést s německými bankami a protože... jsem si myslel, že budu mít nacisty trochu více ve vlastních rukou“.*¹¹⁸ Podle tvrzení F. Thyssena měli nacisté údajně splatit jen malou část z peněz, které jim byly poskytnuty a zbytek musel doplatit sám F. Thyssen. Mělo se jednat o sumu ve výši 150 000 marek (v převodu asi jedenáct milionu korun). Komentář Jamese Poola k financím A. Hitlera: *„... když byl Barlow Palace přestavěn na nádherné nové sídlo ústředí nacistické strany, Hnědý dům, nemohl nikdo pochybovat, že Hitler má k dispozici značné prostředky“.*¹¹⁹ Franz

¹¹⁶ COSTELLE, Daniel a Isabelle CLARKE. *Apokalypsa: Hitler*. 1. české vyd. Praha: Svojtka, 2012, s. 68.

¹¹⁷ POOL, James. *Kdo financoval nástup Hitlera k moci, 1919-1933*. Překlad Radek Uhlíř. Praha: Práh, 1998, s. 108.

¹¹⁸ Tamtéž, s. 111.

¹¹⁹ Tamtéž, s. 111-112.

Thyssen se měl finančně angažovat i v kampani proti Youngovu plánu¹²⁰. Velká část těchto peněz přišla do rukou nacistů.

Podobně jako F. Thyssen nacistům pomohl i reakcionář a uhelný magnát Emil Kirdorf v roce 1927, kdy nacistům poskytl značnou sumu peněz, aby strana ten rok přežila a vyhnula se bankrotu. Za pomoci finanční podpory od E. Kirdorfa se strana NSDAP dostala z dluhů a platební neschopnosti.

Henri Deterding

Sir Henri Deterding byl ředitelem mezinárodního koncernu Royal Dutch-Shell, který vznikl spojením British Shell Oil Company s jeho mateřskou společností. Stejně jako Franz Thyssen se i Henri Deterding potýkal s problémy, které se týkaly znárodnění jeho ropných polí v Baku, Grozném a Majkopu na ruském území. Komunisté měli znárodněnou ropu vyvážet a tím mělo docházet k ohrožení H. Deterdinga konkurencí. H. Deterding byl ochoten podpořit kohokoliv „*kdo nabídl plán, dávající naději na svržení komunistických vládců*“.¹²¹

Informací o tom, že sir Henri Deterding finančně podporoval A. Hitlera a jeho stranu je mnoho, ale ne všechny mohou být důvěryhodné. Převážně tyto informace měly v té době kolovat v tisku několika zemí, například: „*Holandský tisk psal, že Deterding poslal Hitlerovi po Georgu Bellovi zhruba čtyři miliony guldenů*“ ... „*Reportér listu Daily Telegraph uvedl, že Bell a Rosenberg se sešli s mezinárodním ropným magnátem v Londýně a že po jejich setkání "následovaly velké úvěry nacistům"*... Roku 1931 údajně Deterding půjčil Hitlerovi třicet milionů liber za příslib ropného monopolu. Některé prameny udávají výšku půjčky až pětadesát milionů liber.¹²² Je zřejmé, že H. Deterding financoval A. Hitlera, shoduje se na tom několik historických zdrojů. Jediné nad čím zůstává viset otazník je výše částky, která jistě nebyla sumou zanedbatelnou.

¹²⁰ Youngův plán byl ekonomickým plánem pro Německo upravující splácení válečných reparací. Roku 1929 nahradil dosavadní Dawesův plán. Snižoval celkovou částku reparací, přesně určoval jednotlivé splátky a rušil mezinárodní dohled nad Německem. Jeho realizaci ale narušila světová hospodářská krize a později nástup Adolfa Hitlera k moci.

¹²¹ POOL, James. *Kdo financoval nástup Hitlera k moci, 1919-1933*. Překlad Radek Uhlíř. Praha: Práh, 1998, s. 197.

¹²² Tamtéž, s. 198.

6 Resumé

Hlavním cílem mé bakalářské práce bylo analyzovat a popsat spolupráci mezi Adolfem Hitlerem a představiteli finančního kapitálu před jeho nástupem k moci v roce 1933. Při studiu historických pramenů, literatury a internetových zdrojů jsem došla k závěru, že není vůbec jednoduché zjistit informace týkající se financí, Adolfa Hitlera a nacistické strany NSDAP. Většina historiků a autorů děl o Adolfu Hitlerovi či straně NSDAP se spíše zaměřuje na činy, které byly za vlády A. Hitlera spáchány. Ale o tom, kde nacisté spolu s A. Hitlerem získávali peníze na propagandu, sídlo strany a později na volební kampaně, je informací podstatně méně.

Na základě mého výzkumu jsem zjistila, že většina těch, kteří finančně podporovali Adolfa Hitlera či politickou stranu NSDAP, byli buď to vlastníky nebo spolujemiteli velkých firem, jako například spolujemitel továrny na výrobu klavírů C. Bechstein pan Edwin Bechstein se svou manželkou Helenou Bechsteinovou, která byla považována za věrnou stoupenkyni a přítelkyni Adolfa Hitlera. Paní H. Bechsteinová měla A. Hitlera uvést do společnosti významných lidí, naučit ho kultivovanému chování ve společnosti. Z hlediska financí a hmotných darů měl Adolf Hitler obdržet od paní Heleny Bechsteinové finanční podporu ve výši 45 000 marek a hmotné dary v podobě uměleckých děl, dále pravidelnou finanční podporu jak pro stranu NSDAP, tak pro vlastní potřebu A. Hitlera. Paní Helena Bechsteinová nebyla jedinou dámou, která byla věrnou přítelkyní A. Hitlera, patřila k ní i paní Elsa Bruckmannová, manželka nakladatele Hugo Bruckmanna. Tak jako Helena Bechsteinová i Elsa Bruckmannová uvedla Adolfa Hitlera do vyšších společenských kruhů v Mnichově, převážně mezi průmyslníky a podnikatele, kteří měli finančně podpořit nacistickou stranu NSDAP. Manžely Bruckmannovými měla být roku 1928 založena Liga boje za německé hnutí, která měla pod vedením Alfreda Rosenberga podporovat antisemitské a nacionalistické prvky nacistické ideologie. Otázkou zůstává, jakou částkou měli Manželé Bruckmannovy přispět jak do stranické kasy NSDAP, tak i samotnému Adolfu Hitlerovi.¹²³ Prostřednictvím několika setkání, které pořádali manželé Bruckmannovi, byl A. Hitler představen průmyslníkovi Emilu Kirdorfovi, řediteli těžební společnosti GBAG (Gelsenkirchener Bergwerks AG). Emil Kirdorf měl pomoci straně NSDAP

¹²³ <http://www.ns-dokumentationszentrum-muenchen.de/ausstellung/ausblick/bruckmann>.

dostat se z dluhů a vyhnout se bankrotu. Jakou částkou se měl E. Kirdorf v této situaci angažovat není zcela známo. Některé prameny uvádějí částku 100 000 marek, jiné ani vyšší částky neuvádějí. Dalším velkopřemyslníkem, u kterého nelze s jistotou tvrdit na kolik se podílel na vzestupu strany NSDAP a Adolfa Hitlera, byl Fritz Thyssen, dědic ocelářského impéria Thyssen. Důvodem podporování nacistů byl strach z nástupu komunistů k moci. Někteří historikové se shodují na částce 100 000 zlatých marek, která měla být údajně rozdělena mezi stranu NSDAP a jednotku Freikorps Oberland. Později se měl F. Thyssen podílet částkou 250 000 marek na koupi a rekonstrukci nového sídla pro stranu NSDAP. Podle mého mínění a průzkumu poskytl F. Thyssen straně NSDAP a A. Hitlerovi, mnohem více peněz než uvádí některé historické prameny. Nabízí se otázka, proč F. Thyssen podporoval nacistickou stranu, co to pro něj znamenalo? V době, kdy Německo zasáhla hospodářská krize, sliboval Adolf Hitler ve svých projevech nezaměstnaným lidem nová pracovní místa. Tím byl podpořen F. Thyssenem, který ve svých továrnách zaměstnal několik stovek tisíc lidí, čímž vyráběl 70% železa a oceli v celém Německu. Z toho je možné vyvodit úzkou spolupráci mezi A. Hitlerem a F. Thyssenem, kdy A. Hitler na svou stranu získal lid a F. Thyssen monopol ve výrobě železa a oceli.¹²⁴

Finanční kapitál politické strany NSDAP a Adolfa Hitlera nezahrnoval jen průmyslníky a podnikatele z Německa, ale také ze zahraničí. Jedním z nich byl americký výrobce automobilů Henry Ford. Přímé důkazy o finančních částkách, které měl H. Ford nacistům poskytnout, nejsou podle historiků známy. Přesné finanční částky se již nedozvíme, můžeme se jen domnívat, jaká suma byla nacistům od Henryho Forda poskytnuta. Stejně jako u Fritze Thyssena, tak i u Henryho Forda byla položena otázka týkající se zisku z podpory nacistů. H. Ford založil v Německu pobočku Ford Werke AB, ze které dodával do německé armády nákladní vozy a později i tanky a pro obyvatele Německa byl upraven model T osobního automobilu. Henry Ford nebyl jediný, kdo z USA finančně podporoval Adolfa Hitlera. Peníze, které byly použity nacisty na propagandu a volební kampaně strany, měly údajně pocházet z bankovního domu Kuhn, Loeb & Co v New Yorku. Výše částky se měla pohybovat v řádech sta milionů amerických dolarů a transakce měla probíhat skrytě přes banky v Itálii až po

¹²⁴<http://redroom.com/member/frank-sanello/writing/fritz-thyssen-the-nazi-industrialist-who-defied-hitler>.

banky v Amsterdamu. Několik historiků se shoduje, že právě americký bankéř Sidney Warburg měl na Adolfa Hitlera převést celkem 128 milionů marek. Hlavním důvodem, proč američtí bankéři financovali Adolfa Hitlera a politickou stranu NSDAP, bylo obsazení Porúří francouzským vojskem roku 1923 a ostatní problémy v souvislosti Versaillským smlouvy a Německa. Dalším důvodem byl strach z nástupu bolševismu k moci po 1. světové válce. K těmto souvislostem švýcarský historik Severin Reinhard ve své knize Španělské léto napsal: „*Bylo to v červenci 1929, kdy se mezi bankéři na Wall Streetu začala šířit tísnivá nálada. Dokonce i magnátům vysokých financí připadala situace hrozná poté, co se ukázalo, že z osmi miliard dolarů investovaných ve střední Evropě bylo přes pět miliard zmrazeno a nepřinášelo úroky ani splátky. Finančníci se shodovali v názoru, že by musely být zavedeny změny situace v politické rovině, protože se k tomu nerýsovaly žádné hospodářské nebo finanční možnosti. Bylo třeba najít v Německu muže, který by byl schopen předejít rozvoji bolševismu a provozovat národní politiku. Warburg se tedy vydal do Evropy, vybaven nejvyššími doporučeními. Netrvalo dlouho a po své kabelové depeši dostal obratem zmocnění předat Hitlerovi do začátku 15 milionů dolarů, tedy 60 milionů marek. Transakce se uskutečnila v Amsterdamu. Jako doplněk skryté podpory ze strany Rýnsko-vestfálského syndikátu později ještě Hitler dostal vydatnou sumu 10 milionů dolarů. Poslední částku 7 milionů dolarů převedl Warburg na Rhenanii v Düsseldorfu, která pak peníze vyplatila dr. Goebbelsovi.*“¹²⁵ K zahraničním sponzorům se řadil také italský politik a později diktátor přezdíváný Duce (vůdce) Benito Mussolini. Finanční podpora od italského fašistického vůdce měla probíhat prostřednictvím Kurta Lüdeckeho. Existuje několik svědeckých výpovědí tehdejších vysokých vládních představitelů o tom, že B. Mussolini finančně podporoval Adolfa Hitlera spolu s politickou stranou NSDAP před nástupem k moci. K těm, kteří měli obavy z nástupu komunismu k moci, patřil i sir Henri Deterding, ředitel mezinárodního koncernu Royal Dutch-Shell. Stejně jako Fritz Thyssen či bankéři z Wall Street, tak i H. Deterding měl obavy z nástupu komunismu, a to z důvodu znárodnění jeho ropných oblastí, tudíž byl ohrožen vývozem a konkurencí ze strany komunistů. Byl nakloněn tomu, kdo přijde s plánem na svržení komunistické vlády. O finančních částkách, které měl Henri Deterding

¹²⁵ REINHARD, Severin. *Spanischer Sommer: die abendländische Wandlung zwischen Osten und Westen; Hintergründe und Abgründe*. Viöl: Verl. für ganzheitl. Forschung, 2008, s. 174.

poskytnout Adolfu Hitlerovi, je několik zdrojů, avšak nejsou zcela důvěryhodné. Několik zdrojů udává částku třicet až pětapadesát milionů liber za příslib ropného monopolu.

Ve své bakalářské práci jsem se snažila zjistit, kdo poskytl Adolfu Hitlerovi největší finanční subvenci. Ukázalo se, že není možné s přesností říci, kdo mu poskytl největší finanční podporu, jelikož většina historických pramenů se pouze domnívá o výši poskytnuté finanční částky. U otázky týkající se toho, kdo vlastně stál za jeho vzestupem, je odpověď jasnější, ale ne stoprocentní. Dle mého názoru a po přečtení několika různých historických pramenů, jsem dospěla k závěru, že za Hitlerovým vzestupem stáli průmyslníci z Německa a zahraničí, například Fritz Thyssen, Henry Ford, sir Henri Deterding a další střední podnikatelé, kteří z této spolupráce profitovali. Dalšími, kteří měli podíl na jeho vzestupu, byli někteří američtí bankéři, mezi které patřili Sidney Warburg nebo John D. Rockefeller junior.

Závěr

Cílem mé bakalářské práce bylo analyzovat a popsat spolupráci Adolfa Hitlera a německého finančního kapitálu, který byl tvořen převážně průmyslníky a velkopodnikateli nejen z Německé říše, ale i ze zahraničí. Uvedeného cíle, dle mého názoru, bylo dosaženo. V teoretické části bakalářské práce jsem se především zaměřila na dobu, která předcházela uchopení moci v roce 1933 Adolfem Hitlerem. V rámci jednotlivých kapitol jsem se věnovala životu Adolfa Hitlera, vídeňskému období, následnému přestěhování do Mnichova, kde se přihlásil jako dobrovolník do bavorské armády po vypuknutí 1. světové války. Zde bych zdůraznila fakt, že Hitlerova účast v 1. světové válce měla v pozdějších letech vliv na jeho názory politické a především jeho pohled na antisemitismus a marxismus.

Dále jsem se zaměřila na vznik a pozadí Národně socialistické německé dělnické strany (NSDAP), která představovala pro Adolfa Hitlera důležitou etapu jeho života. Skrze tuto politickou stranu a svou vášeň pro řečnění dovedl Adolf Hitler strhnout masu lidí. Nedílnou součástí jeho života byly především ženy, které mu pomohly získat jak finanční prostředky, tak důležité postavení ve společnosti. Zde bych ráda zdůraznila podstatu mé bakalářské práce.

V praktické části bakalářské práce jsem se snažila ze získaných informací vytvořit přehledný výčet, podle mého názoru, těch nejdůležitějších představitelů německého finančního kapitálu. Tento přehled jsem doplnila o výzkumné otázky, které byly zodpovězeny v poslední šesté kapitole. Má závěrečná práce může posloužit jako sonda nejen do zákulisí Národně socialistické německé dělnické strany, která postupem času díky financování ze strany průmyslníků a různých mecenášů získala prvenství mezi politickými stranami, ale také do života Adolfa Hitlera, muže, který naplno využil svých řečnických schopností a od malíře akvarelů s nejistou budoucností se dostal až na post říšského kancléře.

Seznam použité literatury

1. *Adolf Hitler*. Překlad Jiří Brož. Praha: Naše vojsko, 2010, 159 s. Vojenské dějiny ve fotografii. ISBN 978-80-206-1127-7.
2. COSTELLE, Daniel a Isabelle CLARKE. *Apokalypsa: Hitler*. 1. české vyd. Praha: Svojtka, 2012. ISBN 978-80-256-0867-8.
3. FEST, Joachim. *Hitler: kompletní životopis*. Praha: Naše vojsko, 2008, 783 s. ISBN 978-80-206-0946-5.
4. HEIDEN, Konrad. *Adolf Hitler - cesta k moci*. Vyd. Agnes Burdová a Vladimír Kořínek. Překl. Peter. ISBN 80-968-6719-9.
5. HITLER, Adolf. *Můj boj: dva svazky v jednom*. Nezkrác. vyd. Překlad Slavomír Michalčík. Praha: Otakar II., 507 s. ISBN 80-863-5526-8.
6. KERSAUDY, François. *Hitler*. 1. vyd. Praha: Brána, 2012, 265 s. ISBN 978-80-7243-583-8.
7. KERSHAW, Ian. *Hitler: 1889-1936 : Hybris*. Vyd. 1. Praha: Argo, 2004, 678 s., ISBN 80-720-3581-9.
8. KLIMEK, Antonín. *30.1.1933 - nástup Hitlera k moci: začátek konce Československa*. Vyd. 1. Praha: Havran, 2003. Dny, které tvořily české dějiny, ISBN 80-865-1528-1.
9. KUBIZEK, August. *Adolf Hitler: můj přítel z mládí*. Překlad Věra Kurtová. Turnov: Tygros, 2012, 285 s. ISBN 978-80-260-1879-7.
10. POOL, James. *Kdo financoval nástup Hitlera k moci, 1919-1933*. Překlad Radek Uhlíř. Praha: Práh, 1998. ISBN 80-858-0951-6.
11. POOL, James. *Tajní spojenci Adolfa Hitlera*. Překlad Vladimír Kára. Praha: Práh, 1999. ISBN 80-725-2015-6.

12. REINHARD, Severin. *Spanischer Sommer: die abendländische Wandlung zwischen Osten und Westen ; Hintergründe und Abgründe*. Viöl: Verl. für ganzheitl. Forschung, 2008. ISBN 978-393-6223-040.
13. SHIRER, William L. *Vznik a pád Třetí říše: historie hitlerovského Německa*. Dotisk. Praha: Naše vojsko, 2008, 251 s. Historie a vojenství. ISBN 80-206-0804-4.
14. SCHWARZWÄLLER, Wulf C. *Hitlerovy peníze: z chudého malíře miliardářem*. Vyd. 1. Překlad Marie Goldmannová. Praha: Themis, 204 s. Historie (Themis). ISBN 80-858-2196-6.
15. SPOTTS, Frederic. *Hitler a síla estetiky*. 1. vyd. Praha: Epoque, 2007, 445 s., ISBN 978-80-87027-08-0.
16. STEFFAHN, Harald. *Hitler*. Olomouc: Votobia, 1996, 182 s., obr. příl. Malé monografie. ISBN 80-858-8527-1.
17. VALODE, Philippe. *Hitler a tajné společnosti*. Vyd. 1. Praha: Knižní klub, 2010. ISBN 978-80-242-2846-4.
18. ZITELMANN, Rainer. *Osudová cesta Adolfa Hitlera k moci*. Praha: Agentura VPK, 2005. ISBN 80-733-4081-X.

Diplomová práce:

19. PELIKÁN, Libor. *Politické příčiny a souvislosti zániku Výmarské republiky a nástupu nacismu v Německu*. Brno, 2008. Diplomová práce. Masarykova univerzita, Pedagogická fakulta, Katedra Občanské výchovy.

Internetové zdroje:

20. BUSSINES CENTER. *Slovník pojmů*. Business center.cz [online]. ©1998-2014. [cit. 2014-04-29]. Dostupné z: <http://business.center.cz/business/pojmy/p1037-kvitance.aspx>

21. COJECO. Hesla. Cojeco.cz [online]. ©1999-2014 [cit. 2014-04-14]. Dostupné z: http://www.cojeco.cz/index.php?detail=1&id_desc=1104&title=agit%E1tor&s_lang=2
22. ENCYCLOPAEDIA BRITANNICA. Fritz Thyssen. Britannica.com [online]. ©2014. [cit. 2014-05-08]. Dostupné z: <http://www.britannica.com/EBchecked/media/129805/Fritz-Thyssen>
23. ENTERTAINMENT BLOG PICTURES. Rare Photograph of Hitler. In Blogger [online]. 2013. [cit. 2014-05-08]. Dostupné z: <http://entertainmentblogpictures.blogspot.com/2013/12/rare-photograph-of-hitler.html>
24. GREGUŠ, Peter. Sedemdesiat rokov od nástupu nacistov k moci 1. Vznik NSDAP. Britské listy [online]. 2003, [cit. 2014-04-15]. ISSN 1213-1792. Dostupné z: <http://blisty.cz/art/12522.html>
25. HISTORIE-KRASNAVEDA. Hákový kříž. In Blogger [online]. 2010-04-17 [cit. 2014-04-17]. Dostupné z: <http://historie-krasnaveda.blog.cz/1004/hakovy-kriz>
26. JEWISHVIRTUALLIBRARY. Holocaust. Jewishvirtuallibrary.org [online]. ©2014- [cit. 2014-05-08]. Dostupné z: <http://www.jewishvirtuallibrary.org/jsource/Holocaust/hitler.html>
27. MODERNI-DEJINY. Prameny. Moderni-dejiny.cz [online]. ©2009-2014 [cit. 2014-05-07]. Dostupné z: <http://www.moderni-dejiny.cz/clanek/younguv-plan-na-upravu-nemeckych-reparaci-1929/>
28. NS-DOKUMENTATIONSZENTRUM-MUENCHEN. Ausstellung. ns-dokumentationszentrum-muenchen.de [online]. [cit. 2014-05-08]. Dostupné z: <http://www.ns-dokumentationszentrum-muenchen.de/ausstellung/ausblick/bruckmann>
29. REDROOM. Frank Sanello. Redroom.com [online]. ©2014 [cit. 2014-05-08]. Dostupné z: <http://redroom.com/member/frank-sanello/writing/fritz-thyssen-the-nazi-industrialist-who-defied-hitler>

30. WIKIPEDIA. Benito Mussolini. Wikipedia.org [online]. 2014-04-28. [cit. 2014-05-08]. Dostupné z: http://cs.wikipedia.org/wiki/Benito_Mussolini#mediaviewer/Soubor:Benito_Mussolini_%28primo_piano%29.jpg
31. WIKIPEDIA. Henry Ford. Wikipedia.org. [online]. 2014-05-08. [cit. 2014-05-08]. Dostupné z: http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/1/18/Henry_ford_1919.jpg
32. WOLF. Společnost Thule a její úloha v národovědeckém hnutí. In: Ariosofie [online]. [2014-04-28]. Dostupné z: <http://ariosofie.web.cz/Thule.HTM>
33. ZEITEN SCHRIFT. Wer finanzierte Hitler. Zeitschrift.com [online]. ©1993-2014 [cit. 2014-05-07]. Dostupné z: http://www.zeitschrift.com/artikel/wer-finanzierte-hitler#.U2oFav1_un-

Seznam příloh

Příloha č. 1 – Adolf Hitler jako nemluvně v květnu 1889

Příloha č. 2 – Hitlerovi rodiče – Klara a Alois Hitlerovi

Příloha č. 3 – Adolf Hitler v roce 1921 – Jeho začátek politické kariéry

Příloha č. 4 – Henry Ford – Výrobce automobilů

Příloha č. 5 – Fritz Thyssen – Dědic ocelového impéria Thyssen

Příloha č. 6 – Benito Mussolini – Italský politik, diktátor

Přílohy

Příloha č. 1 – Adolf Hitler jako nemluvně v květnu 1889

Zdroj: <http://www.jewishvirtuallibrary.org/jsource/Holocaust/hitler.html>

Příloha č. 2 – Klara a Alois Hitlerovi

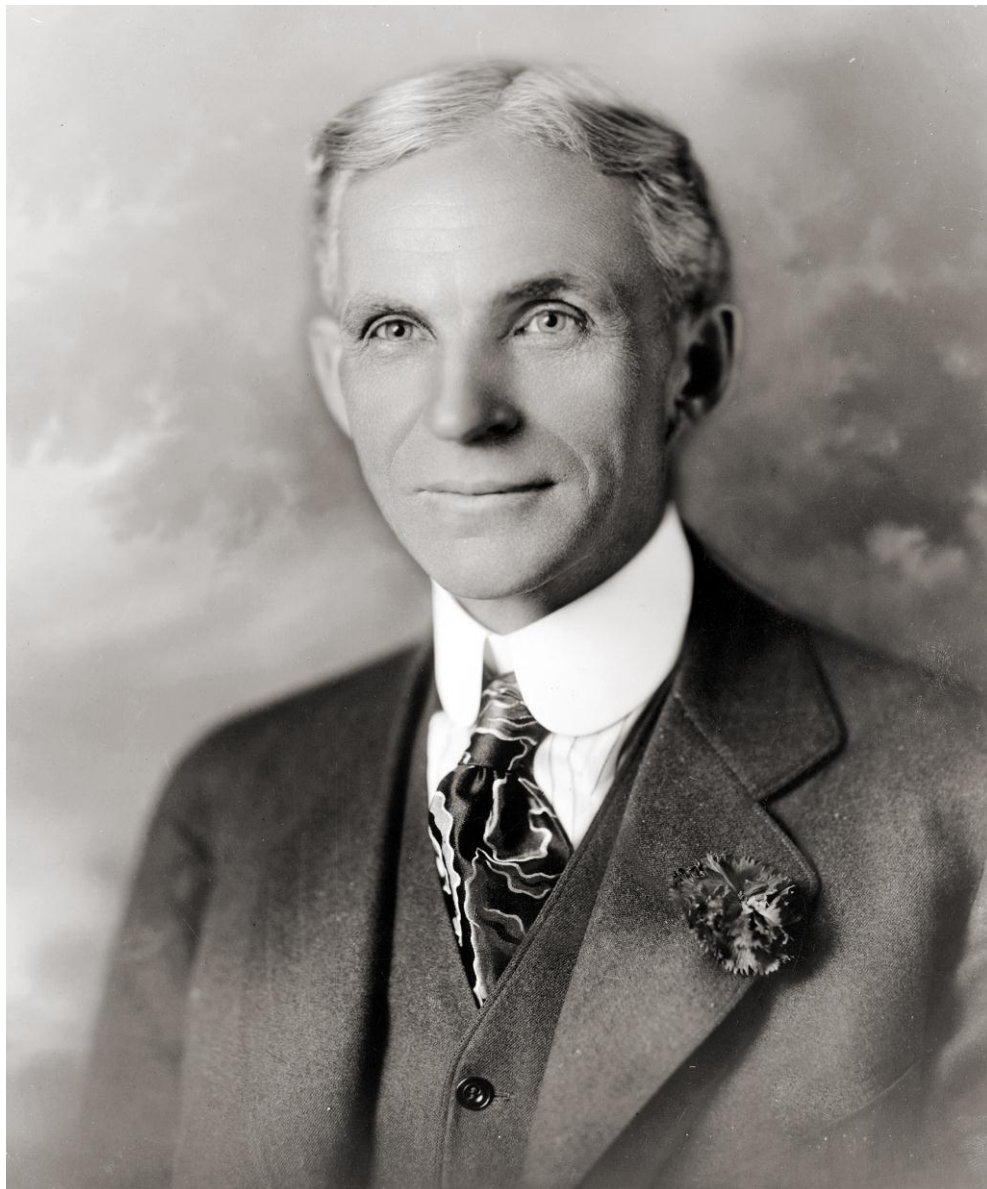
Zdroj: <http://entertainmentblogpictures.blogspot.com/2013/12/rare-photograph-of-hitler.html>

Příloha č. 3 – Adolf Hitler v roce 1921 – začátek jeho politické kariéry

Zdroj: <http://entertainmentblogpictures.blogspot.com/2013/12/rare-photograph-of-hitler.html>

Příloha č. 4 – Henry Ford – Výrobce automobilů

Zdroj: http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/1/18/Henry_ford_1919.jpg

Příloha č. 5 – Fritz Thyssen – Dědic ocelového impéria Thyssen

Zdroj: <http://www.britannica.com/EBchecked/media/129805/Fritz-Thyssen>

Příloha č. 6 – Benito Mussolini – Italský politik, diktátor

Zdroj:http://cs.wikipedia.org/wiki/Benito_Mussolini#mediaviewer/Soubor:Benito_Mussolini_%28primo_piano%29.jpg